

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის
2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების
გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიშის

ანალიზი

„ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო“

I. შესავალი

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ (შემდგომ – საია) 2021 წლის 1 სექტემბერს საზოგადოებას წარუდგინა მუნიციპალიტეტის ორგანოთა 2021 წლის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში. ანგარიში სამი თავისგან შედგება და მოიცავს 2021 წლის 1 მაისიდან 31 ივლისის ჩათვლით პერიოდს.

ამ დოკუმენტის, რომელიც შედგენილია პარტია „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოს“ ანალიტიკური ჯგუფის მიერ, მიზანია, ანგარიშში წარმოდგენილი მონიტორინგის შედეგების ანალიტიკური მიმოხილვა.

II. ზოგადი მიმოხილვა

საიას ანგარიში მხოლოდ ოთხი კონკრეტული შემთხვევის შეფასებით შემოიფარგლება და მასში არ არის აღწერილი წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის პროცესში გამოვლენილი ზოგადი ტენდენციები. ამასთანავე, როგორც ანგარიშის შესავალში აღნიშნულია, ის ფარავს „გამოვლენილ დარღვევებს ან ისეთ ქმედებებს, რომლებიც, თავისთავად, კანონდარღვევა არ არის, თუმცა ცუდი პრაქტიკაა და ზიანს აყენებს ჯანსაღი წინასაარჩევნო გარემოს შექმნას.“¹ მაშასადამე, თავიდანვე იკვეთება, რომ ანგარიშის ნაწილი არ აღწერს კანონდარღვევებს, არამედ აღწერს იმ ფაქტებს, რომლებიც საიას მიერ შეფასებულია როგორც ცუდი და არაჯანსაღი.

1. მთავრობის ინიციატივა სასესხო ვალდებულებების სუბსიდირების შესახებ

ანგარიშის პირველი თავი ეთმობა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის მიერ 2021 წლის 25 ივნისს წარდგენილი ეკონომიკის 10-წლიანი განვითარების გეგმის იმ ნაწილს, რომლის ფარგლებშიც მრავალშვილიან ოჯახებს, ასევე ოჯახებს, რომელთაც შეეძინებათ შვილი/შვილები, შეუძლიათ ისარგებლონ სახელმწიფოს მხრიდან იპოთეკური სესხის სუბსიდირებით. ანგარიშის ავტორის შეფასებით, პრობლემატურია, რომ მთავრობამ შესაბამისი დადგენილება 2021 წლის 2 აგვისტოს, წინასაარჩევნო კამპანიის დაწყებამდე ერთი დღით ადრე გამოსცა.² საიას განმარტებით, აღნიშნული თარიღი იმით არის მნიშვნელოვანი, რომ საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, წინასაარჩევნო კამპანიის დაწყებიდან, კერძოდ, 3 აგვისტოდან, ამ დადგენილების მიღება

¹ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 5. ხელმისაწვდომია:

<https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=https://gyla.ge/files/gallery/%E1%83%AC%E1%83%98%E1%83%9C%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A9%E1%83%94%E1%83%95%E1%83%9C%E1%83%9D+%E1%83%92%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%94%E1%83%9B%E1%83%9D%E1%83%A1+%E1%83%A8%E1%83%94%E1%83%A4%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%90%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98%E1%83%98%E1%83%95%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98.pdf>

² საქართველოს მთავრობის დადგენილება №388, ხელმისაწვდომია:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5231778?publication=0>

ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენებად ჩათვლებოდა. შესაბამისად, საია მიიჩნევს, რომ მთავრობამ თავი აარიდა რეგულაციას.³

„ამომრჩეველთა გულის მოგებაზე გათვლილი მანიპულაცია“ - ასე აფასებს საია დადგენილებას და განმარტავს, რომ მისი წინასაარჩევნო კამპანიის დაწყების თარიღამდე ერთი დღით ადრე მიღება მოქალაქეთა მიმღე სოციალური პირობების საარჩევნო მიზნებისთვის გამოყენებაა.⁴

შეფასება:

ფაქტია, რომ საქართველოს მთავრობას საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 45-ე, 48-ე და 49-ე მუხლები არ დაურღვევია. შეფასება, რომ მთავრობამ „თავი აარიდა რეგულაციას“, ცალმხრივი და ტენდენციური შეფასების შთაბეჭდილებას ტოვებს. სინამდვილეში, მთავრობამ დაიცვა კანონის მოთხოვნა და დადგენილება გამოსცა წინასაარჩევნო კამპანიის დაწყებამდე (არჩევნებამდე არაუგვიანეს 60 დღისა).⁵

ამგვარად, მთავრობა 2 აგვისტოს მიიღებდა დადგენილებას, თუ, პირობითად, 2 ივლისს, საიას მსგავსი ეჭვები შესაძლოა მაინც გასჩენოდა. ასევე, საია გვერდს უვლის იმ ფაქტს, რომ აღნიშნული ინიციატივა მთავრობის მეთაურმა ჯერ კიდევ ივნისში წარმოადგინა⁶, როდესაც, პირობისამებრ, პრემიერ-მინისტრად არჩევიდან 100 დღის თავზე მის მთავრობის მუშაობის ძირითადი მიზნები დაასახელა, ხოლო 2 აგვისტოს მოხდა ინიციატივის აღსრულებისთვის

³ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 8.

⁴ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 8.

⁵ იხ. საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 49-ე მუხლის მე-3 პუნქტი: „3. არჩევნების დღემდე მე-60 დღიდან არჩევნების დღის ჩათვლით აკრძალულია ისეთი პროექტების/პროგრამების განხორციელება, რომლებიც მანამდე არ იყო გათვალისწინებული საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ან მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც პროექტები/პროგრამები ფინანსდება არჩევნების დღემდე არანაკლებ 60 დღით ადრე შესაბამისი ბიუჯეტის სათანადო პროგრამული კოდით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ან/და ამ ასიგნებებიდან გამოყოფილი სახსრებით, აგრეთვე დონორების მიერ გამოყოფილი სახსრებით. ამ პუნქტით გათვალისწინებული წესის დარღვევის შემთხვევაში უფლებამოსილ პირს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და მოითხოვოს ხარჯების შეჩერება.“; აგრეთვე იმავე 49-ე მუხლის მე-4 პუნქტი: „4. არჩევნების დღემდე მე-60 დღიდან არჩევნების დღის ჩათვლით აკრძალულია სოციალური გასაცემელების (პენსია, სოციალური დახმარება, შემწეობა და სხვა) ოდენობების ზრდა, გარდა იმ გასაცემელებისა, რომელთა ოდენობების ზრდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული იყო არჩევნების დღემდე არანაკლებ 60 დღით ადრე, აგრეთვე ისეთი სოციალური გასაცემელების (პენსია, სოციალური დახმარება, შემწეობა და სხვა) ან/და შეღავათების დაწესება, რომლებიც არჩევნების დღემდე არანაკლებ 60 დღით ადრე გათვალისწინებული არ იყო საქართველოს კანონმდებლობით. ამ პუნქტით გათვალისწინებული წესის დარღვევის შემთხვევაში უფლებამოსილ პირს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და მოითხოვოს ხარჯების შეჩერება.“

⁶ <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31325956.html>

სამართლებრივი საფუძველის შექმნა. მთავრობა ვალდებულია, შეასრულოს მასზე დაკისრებული მოვალეობები და გამუდმებით იზრუნოს მოსახლეობის სოციალური პირობების გაუმჯობესებაზე, მიუხედავად იმისა, ახლოვდება წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდი თუ არა; მთავარია, რომ ამ დროს მისი ქმედებები შეესაბამებოდეს საარჩევნო კოდექსით დადგენილ მოთხოვნებს, საარჩევნო კოდექსით დადგენილ საკანონმდებლო ნორმებს კი თავად საიაც არ აყენებს ეჭვქვეშ.

2. სოციალურ ქსელებში საჯარო რესურსის პარტიული მიზნით გამოყენება

ანგარიშის მეორე თავში აღწერილია ორი შემთხვევა. პირველი შეეხება პარტია „ქართული ოცნების“ მერობის კანდიდატის წარდგენის ცერემონიის პირდაპირ ეთერში გადაცემას საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ფეისბუქის ოფიციალურ გვერდზე, რომელიც საქართველოს მთავრობის მიერ იყო დაფინანსებული. მეორე მაგალითში კი მოყვანილია ონის მუნიციპალიტეტის მერიის ოფიციალურ ფეისბუქ გვერდის მიერ „ქართული ოცნების“ კანდიდატის მხარდამჭერი პოსტის გამოქვეყნება.

ანგარიშში ცალსახადაა აღნიშნული, რომ აღწერილ შემთხვევებში საქართველოს საარჩევნო კოდექსი არ დარღვეულა, რადგან ფეისბუქ პოსტების გამოქვეყნება არ ემთხვევა წინასაარჩევნო პერიოდს და არ ითვლება ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენებად. თუმცა საია შეფასებით მოცემული მაგალითები პარტიული მიზნებისათვის საჯარო რესურსის გამოყენებად მიაჩნია და ნებისმიერ შემთხვევაში „ცუდ პრაქტიკად“ განმარტავს.⁷

შეფასება:

ამ შემთხვევაშიც ფაქტია, რომ საქართველოს საარჩევნო კოდექსის მოთხოვნები არ დარღვეულა. საიას შეფასება მხოლოდ მის სუბიექტურ დამოკიდებულებას ავლენს კონკრეტული საკითხისადმი. კანონის მოთხოვნათა დაცვის მიღმა რა არის მისაღები ზოგიერთი ორგანიზაციისათვის, შეფასებითი საკითხია და შესაძლოა ორგანიზაციის სუბიექტურ აღქმებთან და სურვილებთან იყოს დაკავშირებული.

3. ოლეგ ხუბულურის სამსახურიდან გათავისუფლების საქმე

ანგარიშის მესამე თავი ეთმობა გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული და შესყიდვების სამსახურის ხელმძღვანელის მოადგილის, ოლეგ ხუბულურის, სამსახურიდან გათავისუფლების საქმეს. საიას შეფასებით, გორის მუნიციპალიტეტის მერიის

⁷ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 10.

გადაწყვეტილება, ოლეგ ხუბულურის მიმართ დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომის - სამსახურიდან გათავისუფლების გამოყენების შესახებ - კანონთან შეუსაბამოა.⁸

ანგარიშიდან ირკვევა, რომ 2021 წლის 15 მაისს ოლეგ ხუბულურის მიმართ დისციპლინური წარმოება დაიწყო 2012 წლის მაისში შიდა აუდიტისა და ინსპექტირების სამსახურის მიერ აღრიცხული სტრუქტურული ერთეულების თანამშრომელთა სამსახურში დასწრების საფუძველზე. წარმოების ფარგლებში განიხილეს ოლეგ ხუბულურის მიერ გაკეთებული განცხადება, რომელიც 2021 წლის 15 მაისს გავიდა ეთერში ტელეკომპანია „TV პირველზე“. რეპორტაჟი შეეხებოდა საჯარო მოხელეების სავარაუდო პოლიტიკური ნიშნით სამსახურიდან გათავისუფლების შემთხვევებს. რეპორტაჟში ხუბულურმა განაცხადა: „ხდება დისკრიმინაცია იმ ადამიანების და იმ საჯარო მოხელეების მიმართ, რომლებსაც შეიძლება ჰქონდეთ სავარაუდოდ განსახვავებული პოლიტიკური შეხედულება.“⁹

ხუბულურის აღნიშნული ქმედებები შეფასდა მძიმე დისციპლინურ გადაცდომად და ის გათავისუფლებულ იქნა სამსახურიდან. „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 107-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, მოხელის სამსახურიდან გათავისუფლების ერთ-ერთი სავალდებულო საფუძველია „მძიმე დისციპლინური გადაცდომის ჩადენა, თუ დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომად სამსახურიდან გათავისუფლება განისაზღვრა“; იმავე კანონის 85-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, დისციპლინური გადაცდომა ითვლება მძიმედ, „თუ დისციპლინური გადაცდომის შედეგად ზიანი მიაღდა საჯარო დაწესებულების რეპუტაციას.“ ამასთანავე, წარმოებით დადგინდა, რომ ხუბულურმა დაარღვია „საჯარო დაწესებულებაში ეთიკისა და ქცევის ზოგადი წესების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №200 დადგენილების მე-11 მუხლის მე-5 პუნქტი, რომლის თანახმადაც: „საჯარო მოსამსახურე თავს იკავებს საჯარო კომენტარის გაკეთებისგან სამსახურებრივი საქმიანობის განხორციელებისას წარმოშობილი პირადი ინტერესის მქონე საკითხებზე, რომელმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს საჯარო დაწესებულების რეპუტაციას.“¹⁰

ანგარიშის თანახმად, ხუბულურის სიტყვები ზოგადია, ის მიემართება საერთო ტენდენციას და არა კონკრეტულ საჯარო უწყებას, ამ შემთხვევაში, გორის მუნიციპალიტეტის მერიას. საიას შეფასებით, ხუბულურის სიტყვები არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კონკრეტული საჯარო დაწესებულების რეპუტაციის შელახვად.¹¹

⁸ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 12.

⁹ ნოდარ მელაძის შაბათი 15 მაისი, 2021 II ნაწილი, 19:55 წუთი. ხელმისაწვდომია:

<https://www.youtube.com/watch?v=hmHGyFP7BS4>

¹⁰ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №200, ხელმისაწვდომია:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3645402?publication=0>

¹¹ საია-ს 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიში, გვ. 12.

შეფასება:

მართალია, განყენებულად შესაძლოა ხუბულურის სიტყვები კონკრეტულ უწყებაზე არ უთითებდეს, თუმცა, რეპორტაჟში დასახელებულია, კონკრეტულად რა თანამდებობა ეკავა ხუბულურს, რომელ საჯარო უწყებაში მუშაობდა ის. შესაბამისად, იკვეთება, რომ როდესაც მის მიმართ დისციპლინურ წარმოებას ის თითქოსდა პოლიტიკური ნიშნით სამსახურიდან გათავისუფლების სისტემურ პრობლემას უკავშირებს, ის სწორედ საკუთარი დამსაქმებლის, კერძოდ, გორის მუნიციპალიტეტის მერიის მაგალითზე საუბრობს. იმისათვის, რომ საჯარო დაწესებულების რეპუტაციას ზიანი მიაღდეს, სულაც არ არის აუცილებელი, კონკრეტულად დაასახელოს ის საჯარო მოხელე. რეპორტაჟის საერთო კონტექსტიდან ივარაუდება, რომ ოლეგ ხუბულური გორის მუნიციპალიტეტის მერიას პოლიტიკური ნიშნით თანამშრომელების გათავისუფლებაში ადანაშაულებს. აქედან გამომდინარე, საიას შეფასება, რომ ხუბულურის განცხადება, მისი ზოგადი ხასიათის გამო, არ შეიძლება ექცეოდეს „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 85-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტში, ტოვებს ტენდენციურობის განცდას.

IV. დასკვნა

საიას 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების გრძელვადიანი სადამკვირვებლო მისიის I შუალედური ანგარიშის ანალიზის შედეგად გამოიკვეთა, რომ ორგანიზაციამ მონიტორინგის მიმდინარეობისას ვერ აღმოაჩინა რაიმე სახის დადასტურებული კანონდარღვევა. შესავალშივე მითითებული სიტყვები, რომ ანგარიშში მოყვანილი იქნებოდა საიას მიერ უარყოფითად შეფასებული ფაქტები, მეტყველებს, რომ ანგარიშის შექმნის მიზანი უფრო რეკომენდაციების გაცემა იყო ორგანიზაციის მიერ მიუღებლად აღქმული შემთხვევების გამოსასწორებლად.

ანგარიშის პირველ და მეორე თავებში აღწერილ სამ ფაქტთან მიმართებით, ცალსახად არის ხაზგასმული, რომ ისინი კანონდარღვევას არ განეკუთვნება. რაც შეეხება მესამე თავში განხილულ შემთხვევას ოლეგ ხუბულურის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ, აქ საიას მიერ გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ბრძანების თავისებური შეფასება არის წარმოდგენილი, რომელიც მხოლოდ ამ ორგანიზაციის მოსაზრებებს ეფუძნება.

„სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი
თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო
პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიშის

ანალიზი

I. შესავალი

2021 წლის 1 სექტემბერს „სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებამ“ (შემდგომ – სამართლიანი არჩევნები) საზოგადოებას წარუდგინა მუნიციპალიტეტის ორგანოთა 2021 წლის 2 ოქტომბრის არჩევნების წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის შესახებ I შუალედური ანგარიში. ანგარიში 6 თავისგან შედგება და მოიცავს 2021 წლის 3 აგვისტოდან 30 აგვისტოს ჩათვლით პერიოდს, აგრეთვე ზოგიერთ სხვა ისეთ საკითხს, რომლის განვითარებაც 3 აგვისტომდე დაიწყო და მონიტორინგის პერიოდში მიმდინარეობდა ან რომლის შესახებაც მონიტორინგის პერიოდში გახდა ცნობილი.

„სამართლიანი არჩევნების“ ანგარიშის თანახმად, „წინასაარჩევნო პერიოდის დაკვირვების ძირითადი მიმართულებები მოიცავს შემდეგ საკითხებს: საარჩევნო ადმინისტრაციის საქმიანობა; საარჩევნო სუბიექტების საჯარო შეხვედრები და პოლიტიკური საქმიანობა; ზეწოლა/მუქარის ან სავარაუდოდ პოლიტიკური ნიშნით სამსახურიდან გათავისუფლების შემთხვევები; ამომრჩევლის მოსყიდვის სავარაუდო ფაქტები; ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენების შემთხვევები; სოციალური მედიის მონიტორინგი.“¹

ამ დოკუმენტის, რომელიც შედგენილია პარტია „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოს“ ანალიტიკური ჯგუფის მიერ, მიზანია ანგარიშში წარმოდგენილი ფაქტების დაზუსტება და საზოგადოებისთვის სწორად მიწოდება.

II. ზოგადი მიმოხილვა და შეფასებები

ISFED-ი უთითებს, რომ მის მიერ მონიტორინგის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის წყაროა როგორც ადმინისტრაციული დაწესებულებებიდან გამოთხოვილი საჯარო ინფორმაცია, ისე საარჩევნო სუბიექტებისგან, მედია-საშუალებებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციებისგან მიღებული ინფორმაცია, ასევე სოციალური მედიის მონიტორინგის შედეგად მოპოვებული ინფორმაცია.²

ანგარიშში აგრეთვე მითითებულია, რომ „[ISFED-ის] მიერ მოპოვებული თითოეული ფაქტი მოწმდება უშუალო თვითმხილველებთან და შემთხვევის მონაწილე მხარეებთან“.³ თუმცა ანგარიშში დასახელებულია არაერთი გადაუმოწმებელი შემთხვევა.⁴

¹ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 36, ხელმისაწვდომია: <https://drive.google.com/file/d/1VCsYbSeCN8npnMbRO3sygzwL6BwwtnSK/view>

² იქვე, გვ. 36-37.

³ იქვე, გვ. 37.

⁴ მაგალითად, ცალმხრივი ინფორმაცია ორი ჟურნალისტის მიერ რუსთავი 2-ის დატოვების შესახებ სარედაქციო დამოუკიდებლობაში ჩარევის მოტივით (გვ. 15); მხოლოდ ცალმხრივი შეფასებები სავარაუდოდ პოლიტიკური ნიშნით სამსახურიდან გათავისუფლების, ზეწოლის, ხელის შეშლასთან დაკავშირებით (გვ. 20: დუშეთის, რუსთავისა და საჩხერის შემთხვევები; გვ. 21: ფოთისა და ბათუმის შემთხვევები; გვ. 24: ყვარლის შემთხვევა; გვ. 35: პედაგოგის მიმართ სავარაუდოდ მუქარის შემთხვევა; და სხვა).

1. ანგარიშში საუბარია, რომ ბაღდათში,⁵ მოქალაქე ვაჟა კოვზაძეს დაუდასტურდა COVID-19, რის გამოც მან დაკეტა კუთვნილი მაღაზია. მეორე დღეს კოვზაძის დედამ გახსნა მაღაზია, რასაც პოლიციის რეაგირება მოჰყვა და მას მოსთხოვეს მაღაზიის დაკეტვა მფლობელის ინფიცირების გამო. მაღაზიის გახსნა 3 დღეში, მხოლოდ დეზინფექციის შემდეგ გახდა შესაძლებელი. ანგარიშში მოცემულ ამ შემთხვევას ანგარიშის ავტორი უკავშირებს პოლიტიკური ნიშნით ხელის შეშლას და ამის დასადასტურებლად მოჰყავს მხოლოდ პარტია „საქართველოსთვის“ შტაბის უფროსის განცხადება, რომლის შეფასებითაც, კოვზაძეების მაღაზია იმიტომ დაიკეტა, რომ ისინი პარტიის „საქართველოსთვის“ მხარდამჭერები არიან.

შეფასება:

ანგარიშში მოცემული ეს ინფორმაცია ეფუძნება მხოლოდ კონკრეტული პოლიტიკური პარტიის წარმომადგენლის განცხადებას და არ არის წარმოდგენილი არც უშუალოდ მაღაზიის მფლობელის პოზიცია და არც იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ აღნიშნული პირი ნამდვილად პარტიის „საქართველოსთვის“ მხარდამჭერია.

2. ანგარიშში მოყვანილია პარტია „დროას“ ზუგდიდის ოფისის ფასადის დაზიანების ფაქტი და იქვე მითითებულია, რომ ეს „დროას“ ოფისთან დაკავშირებული პირველი შემთხვევა არ არის.

შეფასება:

ანგარიშში მითითებულია, რომ აღნიშნული ფაქტი „დროას“ ოფისთან დაკავშირებული პირველი შემთხვევა არ არის. შესაბამისად, იგულისხმება, რომ უნდა ვლინდებოდეს ამ ფაქტის მსგავსი სხვა ანალოგიური ერთი შემთხვევა მაინც. თუმცა ანგარიშში არ არის დასახელებული მეორე ასეთი შემთხვევა. ამრიგად, ანგარიშში დასახელებული ერთი ფაქტის „ტენდენციად“ მოხსენიება ვერ იქნება დამაჯერებელი შეფასება.

3. შესამჩნევია ანგარიშში იმგვარი ტერმინების გამოყენება, რომლებითაც მტკიცებითი ფორმით გადმოცემულია დაუზუსტებელი შემთხვევები; მეტიც, ხშირად ურთიერთსაპირისპირო ტერმინებიც კი არის გამოყენებული.

4. ანგარიშის პირველ აბზაცში ნათქვამია, რომ „სამართლიანი არჩევნები“ „დახმარებას უწევს იმ პირებს, რომელთაც, მიმიდნარე საარჩევნო პერიოდში, პოლიტიკური ნიშნით უფლებათა დარღვევის მსხვერპლები გახდნენ“. ამასთანავე, ანგარიშის ავტორები შესავალში მტკიცებითი ფორმით აცხადებენ, რომ არსებობენ პოლიტიკური ნიშნით შევიწროების „მსხვერპლები“. ამავდროულად, შესაბამისი ქვეთავების სათაურებში (მაგალითად, 4.2, 4.3, 4.6, 4.10 ქვეთავების

⁵ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 23.

სათაურებში), რომლებიც პოლიტიკური ნიშნით გათავისუფლებას, წასვლის იძულებას, ზეწოლას, მუქარასა თუ სხვა მსგავს საკითხებს შეეხება, ISFED იყენებს სიტყვას „სავარაუდოდ“. ამასთანავე, კონკრეტულ შემთხვევებზე საუბრისას თავად აღნიშნავენ, რომ ორგანიზაცია ჯერ კიდევ იცავს კონკრეტულ პირთა ინტერესებს სასამართლოებსა და სხვა უფლებამოსილ ორგანოებში.⁶

შეფასება:

ორგანიზაცია, რომელიც წინასაარჩევნო პროცესს ობიექტურად და მიუკერძოებლად უნდა აფასებდეს, სინამდვილეში, ახორციელებს რა კონკრეტულ პირთა წარმომადგენლობას შესაბამის ორგანოებში, გარკვეულწილად შესაძლოა წარმოადგენდეს დაინტერესებული მხარეს. ეს კი ანგარიშის ტენდენციურობასთან მიმართებით შესაძლოა დამატებით კითხვებს აჩენდეს.

სავარაუდო პოლიტიკური ნიშნით ზეწოლაზე, მუქარაზე, სამსახურიდან გათავისუფლებაზე მტკიცებით ფორმაში საუბარი, ვიდრე ამას არ დაადასტურებენ სათანადო ორგანოები, არ არის კორექტული და არ ემსახურება პროცესის სამართლებრივ ჭრილში განხილვას.

5. ტერმინებსა და შეფასებებთან მიმართებით შესამჩნევია ანგარიშში მოცემული შემდეგი განმარტებაც: „საოლქო კომისიის წევრთა 55% დაბალი კვორუმით აირჩა“.⁷

ეს ჩანაწერი მიკერძოებულობის განცდას ტოვებს და საარჩევნო კომისიების დაკომპლექტების პროცესის დისკრედიტაციის მცდელობად შეიძლება შეფასდეს; კერძოდ, საარჩევნო კომისიების ყოველი წევრი აირჩა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სათანადო კვორუმით. ამ საკითხს ამომწურავი პასუხი გასცა ასევე ცესკომ⁸. ამდენად, კითხვის ნიშნის დასმა კანონით დადგენილ კვორუმთან მიმართებით სრულიად გაუგებარია. შესაბამისად, ამგვარი განმარტება სუბიექტურია და საარჩევნო კომისიათა შემადგენლობისადმი უნდობლობის გაღვივებას შეიძლება ემსახურობდეს მაშინ, როცა შესაბამისი ცვლილებები საქართველოს საარჩევნო კოდექსში თავის დროზე პოლიტიკურ პარტიათა შორის კონსენსუსით იქნა მიღებული.

6. ხმის დათვლის ვიდეოფიქსაცია (ანგარიშის 1.3 პუნქტი)

ციტატა ანგარიშიდან: „ცესკოს მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, 3700-მდე ვიდეოკამერა, რომლითაც ვიდეოგადაღება უნდა განხორციელდეს, საარჩევნო ადმინისტრაციას „ქართულმა ოცნებამ“ გადასცა. მათი ნაწილი გადათვლის პროცედურის გადაღებისთვის იქნება

⁶ იქვე, გვ. 18.

⁷ იქვე, გვ. 3.

⁸ <https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebsshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes->

გამოყენებული. „სამართლიანი არჩევნების“ შეფასებით, სახელმწიფოსა და მმართველ პარტიას შორის ისედაც ბუნდოვანი ზღვარი, ასეთი ქმედებებით კიდევ უფრო იშლება.“⁹

შეფასება:

ხმის დათვლის ვიდეოფიქსაცია საარჩევნო პროცესს შესძენს უფრო მეტ გამჭვირვალობას და გამორიცხავს ყოველგვარ სპეკულაციას. „ქართული ოცნების“ მიერ ცესკოსთვის ვიდეოკამერების გადაცემა ემსახურება საერთო მიზანს – საარჩევნო გარემოს გაუმჯობესებასა და არჩევნებისადმი ნდობის ამაღლებას, რაც ყველა საარჩევნო სუბიექტისა თუ ამომრჩევლის ინტერესია და არ განეკუთვნება რომელიმე ერთი პოლიტიკური პარტიის მიზნებს. ამასთანავე, საგულისხმოა, რომ ვიდეოკამერების გადაცემის საკითხი საარჩევნო რეფორმაზე მსჯელობისას ოპოზიურ პარტიებთან ერთადაც შეთანხმდა. ამავე დროს, აღსანიშნავია, რომ „ქართულმა ოცნებამ“ ვიდეოკამერები ცესკოს გადასცა თხოვნების ხელშეკრულების საფუძველზე. „სამართლიანი არჩევნები“ თავად ამახვილებს ყურადღებას ვიდეოფიქსაციის მნიშვნელობაზე, თუმცა, ამავედროულად, ცდილობს ამ პროცესში კრიტიკის საგანს მიაგნოს, რაც მის სუბიექტურ დამოკიდებულებაზე კიდევ უფრო შეიძლება მეტყველებდეს ვიდრე საკითხის მნიშვნელობის ობიექტურ შეფასებაზე

7. ციტატა ანგარიშიდან: „სამართლიანი არჩევნები“ მიიჩნევს, რომ ხმის დათვლის აუდიოვიდეოფიქსაცია წინ გადადგმული ნაბიჯია, რომლის მიზანი უნდა იყოს საარჩევნო პროცესის გამჭვირვალობისა და საარჩევნო ადმინისტრაციის მიმართ ნდობის გაზრდა. თუმცა, მნიშვნელოვანი იქნებოდა, საარჩევნო ადმინისტრაციას შემოეთავაზებინა ისეთი მექანიზმი, რომლის საშუალებითაც, შესაძლებელი იქნებოდა, ხმის დათვლის პროცესის ვიდეო-აუდიო ჩანაწერები 5 დღის ნაცვლად, პროცესის დასრულებისთანავე, შემჭიდროებულ ვადაში განეთავსებინა.“¹⁰

შეფასება:

ცესკოს მონაცემებით, ვიდეოფიქსაცია განხორციელდება იმ უბნებზე, სადაც ამომრჩეველთა რაოდენობა 300-ზე მეტია; ასეთი კი 3198 უბანია. შესაბამისად, 3198 უბნის ხმის დათვლის პროცესის ამსახველი აუდიო-ვიდეო ჩანაწერების ატვირთვას სჭირდება სათანადო მატერიალური და ცესკოს საარჩევნო საინფორმაციო ტექნოლოგიების დეპარტამენტის ადამიანური რესურსი. ამ კონტექსტისა და ცესკოს №55/2021 დადგენილების მე-10 მუხლის¹¹ გათვალისწინებით, ვიდეოჩანაწერები ინტერნეტსივრცეში უნდა აიტვირთოს კენჭისყრის დღიდან არაუგვიანეს მე-5 დღის დილის 10:00 საათისა. შესაბამისად, 5 დღე არის მაქსიმალური ვადა, რაც არ გამორიცხავს ვიდეოჩანაწერების უფრო ადრე ხელმისაწვდომობასაც.

⁹ იქვე, გვ. 7.

¹⁰ იქვე, გვ. 8.

¹¹ ცესკოს დადგენილება №55/2021:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5246199?publication=0>

8. ციტატა ანგარიშიდან: „პრობლემურია ცესკოს დადგენილება №55/2021-ის 12-ე მუხლის შინაარსი. საარჩევნო პროცესში ჩართული მხარეები, მოკლებულნი არიან შესაძლებლობას, გაეცნონ ხმის დათვლის აუდიო და ვიდეო ჩანაწერს მანამ, სანამ მას ინტერნეტსივრცეში არ ატვირთავს საარჩევნო ადმინისტრაცია. საარჩევნო დავების შეზღუდული ვადების გათვალისწინებით, 5 დღე, შესაძლოა, დაგვიანებული იყოს, რადგან საჩივრის განხილვისას, შეიძლება საჭირო გახდეს ვიდეოჩანაწერის მტკიცებულების სახით შესწავლა და წარდგენა.“¹²

შეფასება:

ამ შენიშვნას სრულად პასუხობს ცესკოს №55/2021 დადგენილების მე-13 მუხლი;¹³ ამ მუხლის თანახმად, საჩივრის ავტორს შეუძლია გამოითხოვოს ნებისმიერი კონკრეტული 10 წუთიანი მონაკვეთი კონკრეტული დროისა და დარღვევის მითითებით. საჩივრის წარმდგენს ვიდეოჩანაწერის გამოკვლევაში მონაწილეობის შესაძლებლობა მიეცემა მხოლოდ საოლქო საარჩევნო კომისიაში საჩივრის განხილვისას და სასამართლოში დავის განხილვისას. შესაბამისად, ინტერნეტსივრცეში ატვირთვამდე კონკრეტული მონაკვეთის გაცნობის შესაძლებლობა აქვს ხმის დათვლის პროცესთან დაკავშირებული საჩივრის ავტორს და მას ვიდეოჩანაწერის კონკრეტული სავარაუდო დარღვევის ამსახველი მონაკვეთის, როგორც მტკიცებულების, წარდგენის უფლება შენარჩუნებული აქვს.

9. საოლქო საარჩევნო კომისიების დაკომპლექტება (ანგარიშის 1.5 პუნქტი)

ციტატა ანგარიშიდან: „რამდენიმე შემთხვევაში გამოიკვეთა პროფესიულ წევრებად შერჩეული პირების აფილიაცია/კავშირი მმართველ პოლიტიკურ პარტიასთან საკუთარი ან/და ოჯახის წევრების ამჟამინდელი ან უახლოეს წარსულში საქმიანობით. აღსანიშნავია, რომ საოლქო საარჩევნო კომისიაში არჩეულთაგან 2 პირს 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებზე დაკისრებული ჰქონდათ დისციპლინური პასუხისმგებლობა.“¹⁴

შეფასება:

ანგარიშის 23-ე სქოლიოში, სადაც საარჩევნო კომისიის წევრებსა და მმართველ პარტიას შორის სავარაუდო კავშირზეა საუბარი, არ არის განმარტებული, თუ რა სახის კავშირზე უთითებს „სამართლიანი არჩევნები“. სქოლიოში, ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე, ზოგადად არის მითითებული 29 პირის გამოვლენაზე და ჩამოთვლილია რამდენიმე მუნიციპალიტეტი.

ანგარიშში მითითებულ 2 პირთან მიმართებით საოლქო საარჩევნო კომისიებში არჩეული 218 წევრიდან მხოლოდ იმ ორ წევრზე ყურადღების გამახვილება, რომელსაც მიმდინარე კომისიის წევრად არჩევამდე (2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების პერიოდში) დისციპლინური

¹² „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 8.

¹³ ცესკოს დადგენილება №55/2021:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5246199?publication=0>

¹⁴ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 10.

პასუხისმგებლობა დაეკისრა, ზოგადი სურათის დამძიმებასა და საოლქო საარჩევნო უბნების დაქომპლექტების პროცესის დისკრედიტაციის მცდელობას ემსახურება. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს საარჩევნო კოდექსის თანახმად, დისციპლინური პასუხისმგებლობის წარსულში დაკისრების ფაქტი მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება გახდეს საოლქო საარჩევნო კომისიის წევრად პირის არჩევის დამაბრკოლებელი გარემოება, თუ ეს პირი საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევისათვის საარჩევნო კომისიამ ან სასამართლომ გაათავისუფლა საქართველოს საარჩევნო ადმინისტრაციაში დაკავებული თანამდებობიდან ან ის საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევის გამო სასამართლოს მიერ ცნობილ იქნა ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევად.¹⁵

10. ციტატა ანგარიშიდან: „დადებით შეფასებას იმსახურებს ცესკოს მიერ გასაუბრების პროცესის პირდაპირი ტრანსლაცია. ამ გადაწყვეტილებამ გასაუბრების პროცესის გამჭვირვალედ წარმართვას შეუწყო ხელი, თუმცა, ამასთანავე, კონკურსანტებს მიეცათ შესაძლებლობა, თვალი ედევნებინათ კონკურენტების გასაუბრებაზე დასმული შეკითხვებისთვის და წინასწარ მოემზადებინათ შესაბამისი პასუხები. ამასთან, კონკურსანტების ნაწილმა უარი თქვა მისი გასაუბრების ტრანსლირებაზე, რის გამოც კანდიდატები არათანაბარ პირობებში აღმოჩნდნენ.“¹⁶

შეფასება:

იმის გათვალისწინებით, რომ ცესკოს მონაცემებით 311 კანდიდატიდან 180-მა კანდიდატმა განაცხადა თანხმობა გასაუბრებაზე, ერთდროულად 180-ვე კანდიდატთან შეუძლებელი იქნებოდა გასაუბრების ჩატარება.¹⁷ ამდენად, გასაუბრების პროცესი სხვაგვარად ვერ წარიმართებოდა. „სამართლიანი არჩევნები“ ანგარიშში არ უარყოფს გამჭვირვალობის მნიშვნელობას, თუმცა, ალტერნატიული მექანიზმის დასახელების გარეშე, მაინც აკრიტიკებს პროცესს. გასაუბრების ტრანსლაციასთან მიმართებით კი გასათვალისწინებელია, რომ თავად კონკურსანტი ირჩევდა და წყვეტდა, მასთან გასაუბრება იქნებოდა თუ არა საჯარო. ამრიგად, გაუგებარია, რაზე დაყრდნობით საუბრობს „სამართლიანი არჩევნები“ კონკურსანტებს შორის არათანაბარი პირობების შექმნაზე.

11. საუბნო საარჩევნო კომისიების დაკომპლექტება (ანგარიშის 1.6 პუნქტი)

¹⁵ საქართველოს საარჩევნო კოდექსის მე-20 მუხლის მე-17 პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტები.

¹⁶ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 9.

¹⁷ ცესკოს პრესრელიზი 22.08.2021:

https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKbLOKV_c4K3ZwUCKmBlOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

ციტატა ანგარიშიდან: „საოლქო საარჩევნო კომისიების მიერ შერჩეული საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრთა გარკვეული ნაწილი მმართველ პარტიასთან არის აფილირებული, მათ ამჟამინდელი ან უახლოეს წარსულში საქმიანობით.“¹⁸

შეფასება:

ამ საკითხთან დაკავშირებით ცესკომ საჯაროდ უპასუხა ISFED-ს და განმარტა, რომ მუნიციპალიტეტის ორგანოთა 2021 წლის არჩევნებისთვის საუბნო საარჩევნო კომისიებში არჩეული 29086 წევრიდან 2013-2020 წლებში მხოლოდ 4732 პირი წარმოადგენდა სხვადასხვა საარჩევნო სუბიექტს, რომელთაგან მხოლოდ 1831 იყო „ქართული ოცნების“ წარმომადგენელი, ხოლო დანარჩენი 2901 პირი – სხვა საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენელი.¹⁹ აქედანაც ჩანს, რომ „სამართლიანი არჩევნები“ კონკრეტული ფაქტებისა და სტატისტიკის დასახელების გარეშე, ზოგადად და დაუსაბუთებლად აფასებს საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა „გარკვეული ნაწილის“ მმართველ პარტიასთან კავშირს. ინფორმაციის ამგვარი განზოგადებული ფორმით გადმოცემა და უსაფუძვლოდ და უარგუმენტოდ ეჭვებისა და უნდობლობის გამოთქმა საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის თაობაზე ანგარიშის ავტორის ტენდენციურობის კიდევ ერთი მანიშნებელი გარემოებაა.

12. ციტატა ანგარიშიდან: „საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრის პოზიციაზე შერჩეულ 161 პირს 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებზე დისციპლინური პასუხისმგებლობა ჰქონდა დაკისრებული.“²⁰

შეფასება:

2021 წელს გამოცხადებული იყო 29312 ვაკანსია. შესაბამისად, 161 პირი, რომლებსაც დაკისრებული ჰქონდათ დისციპლინური პასუხისმგებლობა, ვაკანსიათა საერთო რაოდენობის 0,54% შეადგენს. ISFED-ის მიერ ამ მონაცემის დასახელება ცესკომ შეაფასა მთლიანი საარჩევნო პროცესის დისკრედიტაციის მცდელობად.²¹

¹⁸ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 10.

¹⁹ ცესკოს პრესრელიზი 22.08.2021:

https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKbLOKV_c4K3ZwUCKmBlOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

²⁰ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 10.

²¹ ცესკოს პრესრელიზი 22.08.2021:

https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKbLOKV_c4K3ZwUCKmBlOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

ანგარიშში ასევე ნათქვამია, რომ საოლქო საარჩევნო კომისიის წევრებს წინასწარ ჰქონდათ მომზადებული ან კარნახობდნენ იმ კანდიდატთა სიას, რომლებსაც მათ მხარი უნდა დაეჭირათ, თუმცა ამის დამადასტურებელი არც ერთი ფაქტი არ არის ანგარიშში ნახსენები.

13. ციტატა ანგარიშიდან: „საოლქო საარჩევნო კომისიაში კონკურსანტების განცხადებები იყო ერთგვაროვნად, სავარაუდოდ ერთი პირის მიერ შედგენილი.“²²

შეფასება:

ამ საკითხთან დაკავშირებით ცესკომ განმარტა, რომ პროცედურების გამარტივების მიზნით თავად შეიმუშავა განცხადების სარეკომენდაციო ფორმა კონკურსანტებისათვის.²³ აქედან გამომდინარე, ის მოსაზრება, რომ აღნიშნული განცხადებების ერთგვაროვნება თითქოს რაიმე დარღვევაზე მიუთითებდეს ან საარჩევნო პროცესს სხვა მხრივ აკნინებდეს, აბსოლუტურად ალოგიკურია.

14. ციტატა ანგარიშიდან: „უმრავლეს შემთხვევაში, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“, „ევროპული საქართველოს“ და „ლელოს“ მიერ დანიშნული საოლქო საარჩევნო კომისიის წევრები მონაწილეობას არ იღებდნენ საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრობის კანდიდატებისთვის ხმის მიცემის პროცესში.“²⁴

შეფასება:

საგულისხმოა, რომ „სამართლიანი არჩევნები“ აღნიშნული ოპოზიციური პარტიების ამ ქმედებებზე არაფერს ამბობს მაშინ, როცა ცალმხრივად, მხოლოდ მმართველ პარტიას მოუწოდებს, „ჩაატაროს უფრო გამჭვირვალე საარჩევნო კამპანია“²⁵. ასეთი ცალმხრივობა კიდევ უფრო ამყარებს ეჭვებს ანგარიშის ტენდენციურობაზე.

15. ცესკოს საკონსულტაციო ჯგუფი (ანგარიშის 1.7 პუნქტი)

8 აგვისტოს ISFED-მა და „საერთაშორისო გამჭვირვალობამ“ დატოვეს საკონსულტაციო ჯგუფი. მათ ამის მიზეზად დაასახელეს ცესკოს №44/2021 დადგენილებაში შეტანილი

²² „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 11.

²³ ცესკოს ოფიციალურ ვებგვერდზე გამოქვეყნებული ინფორმაცია, ხელმისაწვდომია: https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-fbclid=IwAR0m8ZKusWKblOKV_c4K3ZwUCKmBlOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

²⁴ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 11.

²⁵ იქვე, გვ. 18.

ცვლილება,²⁶ რომელიც არჩევნების დამკვირვებელი ორგანიზაციების მიერ საკონსულტაციო ჯგუფში წევრთა კონსენსუსით შერჩევის წესში დამატებების შეტანას ეხებოდა. ISFED-ის აზრით, აღნიშნული ცვლილება აჩენდა კითხვებს ისეთი პირების არჩევის მიმართ, რომელთა მიუკერძოებლობა და ობიექტურობა პროცესებისადმი ვერ იქნებოდა უზრუნველყოფილი. ISFED-მა საკონსულტაციო ჯგუფის დატოვების კიდეც ერთ მიზეზად კვალიფიციური და სანდო ადამიანების ჯგუფის წევრებად შერჩევის შეუძლებლობა და სხვა ორგანიზაციების დაბალი რეპუტაცია დაასახელა.²⁷

შეფასება:

ISFED-ი ამ შემთხვევაშიც ყოველგვარი დასაბუთებისა და კონკრეტული მაგალითების გარეშე ცდილობს საზოგადოებაში შექმნას წინასწარი განწყობა, თითქოს საკონსულტაციო ჯგუფის სხვა წევრების რეპუტაცია გაურკვეველია და არ არის სანდო. სხვა კოლეგა ორგანიზაციების დისკრედიტაციის მცდელობა და მათი რეპუტაციის საექვოობაზე საუბარი არ შეესაბამება ეთიკურ სტანდარტებს. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ 2020 წელს ISFED-მა თავად დაუშვა იმდენად მძიმე შეცდომა 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების შედეგების დათვლასთან დაკავშირებით, რომ ეს დადებითად ნამდვილად არ ასახულა მათ რეპუტაციაზე.

ცესკოს №44/2021 დადგენილებაში შეტანილი ცვლილებები შეეხო მისი მე-3 მუხლის მე-3 პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებსა და მე-7 მუხლს.²⁸ სინამდვილეში, საკონსულტაციო ჯგუფის წევრის დამკვირვებელ ორგანიზაციებს შორის კონსენსუსით შერჩევის წესი ძალაში დარჩა, ხოლო ცესკოს დადგენილების აღნიშნულ ნორმებს დაემატა შინაარსი, რომ თუ საკონსულტაციო ჯგუფის წევრობის კანდიდატი დამკვირვებელი ორგანიზაციების მიერ კონსენსუსით ვერ შეირჩა, საკონსულტაციო ჯგუფის წევრს აირჩევს ცესკო სრული შემადგენლობის არანაკლებ ორი მესამედით. შესაბამისად, დადგენილებაში შეტანილი ეს ცვლილება ემსახურება მხოლოდ იმ ვითარებიდან გამოსავლის უზრუნველყოფას, როდესაც დამკვირვებელ ორგანიზაციებს შორის კონსენსუსი ვერ დგება. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ ცესკოს სრული შემადგენლობის ორი მესამედის მხარდაჭერის პირობა მაღალი კვორუმია.

ამასთანავე, ISFED-მა საკონსულტაციო ჯგუფის დატოვების მიზეზად სხვა ორგანიზაციების დაფინანსების გაუმჭვირვალე წყაროებიც დაასახელა. თუმცა მეტი კონკრეტიკა ამ საკითხზე ანგარიშში არ გვხვდება და ეჭვები მხოლოდ ზედაპირული და დაუსაბუთებელი შეფასებით გამოირჩევა.²⁹

²⁶ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილება №45/2021:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5238238?publication=0>

²⁷ ISFED-ის განცხადება საკონსულტაციო ჯგუფის დატოვების შესახებ, 8.08.2021:

<https://isfed.ge/geo/gantskhadebebi/tsekos-sakonsultatsio-digufis-dakompleqtetbis-protsess-ori-arasamtavrobo-organizatsia-tovebs>

²⁸ ცესკოს დადგენილება №44/2021:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5226832?publication=0>

²⁹ ცესკოს საკონსულტაციო ჯგუფის დაკომპლექტების პროცესს „საერთაშორისო გამჭვირვალობა“ და „სამართლიანი არჩევნები“ ტოვებენ:

16. ციტატა ანგარიშიდან: „საკონსულტაციო ჯგუფის უფლებამოსილების ანალიზი არ იძლევა იმის თქმის შესაძლებლობას, რომ თვითმმართველობის არჩევნებზე წამოჭრილი პრობლემების გადასაწყვეტად ჯგუფის საქმიანობა ეფექტიანი იქნება.“³⁰

შეფასება:

ურთიერთგამომრიცხავი მოსაზრებები იკვეთება ISFED-ის განცხადებებში. ერთი მხრივ, „სამართლიანი არჩევნები“ 2021 წლის 6 აგვისტოს პრესრელიზში აცხადებს, რომ საკონსულტაციო ჯგუფის წევრების შესარჩევად მოწვეული ორგანიზაციების შემადგენლობა და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურა ვერ უზრუნველყოფს ჯგუფის სათანადო მუშაობას, ხოლო, მეორე, მხრივ, წარმოდგენილ ანგარიშში უთითებს, რომ „მნიშვნელოვანია, ჯგუფის საქმიანობამ გავლენა მოახდინოს საარჩევნო დავების მიმდინარეობისას წამოჭრილი პრობლემური საკითხების სამართლიან გადაწყვეტაზე“.³¹ საკონსულტაციო ჯგუფის საქმიანობას რომ მხოლოდ სარეკომენდაციო ხასიათი ექნებოდა, ISFED-ისთვის ამ ჯგუფში მონაწილეობამდეც იყო ცნობილი, თუმცა ამას ხელი არ შეუშლია მისთვის, საკონსულტაციო ჯგუფში მიწვევაზე დათანხმებოდა. საკონსულტაციო ჯგუფის საარჩევნო დავებსა და პრობლემურ საკითხებზე გავლენასთან მიმართებით კი გაუგებარია, თუ რატომ თქვა უარი „სამართლიანმა არჩევნებმა“ ჯგუფში მონაწილეობასა და იმ შესაძლებლობაზე, საკამათო საკითხების მიმართ განეხორციელებინა თუნდაც სარეკომენდაციო და არასავალდებულო ხასიათის შეფასება და საჭიროების შემთხვევაში განსხვავებული აზრი დაეწერა.

გაუგებარია ასევე, თუ რაზე დაყრდნობით გამოთქვამს ISFED ექვს საკონსულტაციო ჯგუფის მოქმედი წევრების რეპუტაციის, გამოცდილებისა და სანდოობის მიმართ. ISFED-ს არ აქვს მყარი არგუმენტები ამ კუთხით და ერთადერთ მიზეზად ასახელებს იმ გარემოებას, რომ ეს პირები საზოგადოებისთვის უცნობი არიან. ის, თუ რომელი კვლევით ან რომელი საზომით გაზომეს საკონსულტაციო ჯგუფის წევრთა ცნობადობა, ანგარიშში არ იკვეთება.

17. ირაკლი აბსანძის გათავისუფლება და ზოგიერთი ტელეწამყვანის მიერ არხის დატოვება

ირაკლი აბსანძის საზოგადოებრივი მაუწყებლიდან გათავისუფლება შეფასებულია როგორც პოლიტიკურ მოტივზე დაფუძნებული გადაწყვეტილება.³² ანგარიშში ამ შეფასებას ერთვის თავად ირაკლი აბსანძის კომენტარი და კოალიციის „მედია ადვოკატირებისთვის“ ვარაუდებზე დაფუძნებული განცხადება, რომლის თანახმადაც, „ირაკლი აბსანძის გათავისუფლება ტოვებს აღქმას, რომ ამის რეალური საფუძველი ჟურნალისტის მიერ ბოლო

<https://isfed.ge/geo/gantskhadebebi/tsekos-sakonsultatsio-djufis-dakompleqtebis-protsess-ori-arasamtavrobo-organizatsia-tovebs>

³⁰ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 12.

³¹ იქვე, გვ. 12.

³² „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 14.

პერიოდში ხელისუფლებისა და ტელევიზიის ხელმძღვანელობის მიმართ გაკეთებული კრიტიკული განცხადებები იყოს“.³³ მხოლოდ ერთი მხარის კომენტარი სუბიექტურ პოზიციას მიუთითებს, რაც ტენდენციურობის განცდას ტოვებს.

აღნიშნულის საპირისპიროდ არსებობს საზოგადოებრივი მაუწყებლის გენერალური დირექტორის საჯაროდ ხელმისაწვდომი ბრძანება ირაკლი აბსანძის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ.³⁴ ამ ბრძანებაში კონკრეტულად არის მითითებული, თუ რომელი სამართლებრივი და ეთიკური ნორმები დაარღვია ჟურნალისტმა თავისი ქცევით; კერძოდ, საზოგადოებრივი მაუწყებლის დირექტორის ბრძანებით იკვეთება, რომ აბსანძემ დაარღვია: საზოგადოებრივი მაუწყებლის შრომის შინაგანაწესის მე-16 მუხლი; საზოგადოებრივი მაუწყებლის საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის 2009 წლის 12 მარტის N2 დადგენილებით დამტკიცებული „მაუწყებელთა ქცევის კოდექსის“ 29-ე მუხლის მე-7 და მე-8 პუნქტები; მაუწყებელთა ქცევის კოდექსის 30-ე მუხლის პირველი პუნქტი; საზოგადოებრივი მაუწყებლის ქცევის კოდექსის 22.1, 22.6, 22.7 პუნქტები; სოციალური ქსელის გამოყენების წესების მე-7, მე-10, მე-14 და მე-15 წესები.

საჯაროდ არის ხელმისაწვდომი ვიდეომასალა, სადაც ჩანს, თუ როგორ აყენებს ის შეურაცხყოფას პოლიციელს;³⁵ მანამდე, 2021 წლის 11 ივლისს, ირაკლი აბსანძემ ფეისბუქზე პოსტი გამოაქვეყნა და შეურაცხყოფა მიაყენა „პირველი არხის“ დირექტორს.³⁶

ISFED ზოგიერთი ტელეწამყვანის მიერ სატელევიზიო არხების დატოვებას შეცვლილი სარედაქციო პოლიტიკითა და ხელისუფლების მიმართ მათ მიერ განხორციელებული კრიტიკის მოტივით ასაბუთებს. თუმცა ანგარიშში არ არის განმარტებული, თუ რა სახის ცვლილებები განხორციელდა აღნიშნული სატელევიზიო არხების სარედაქციო პოლიტიკაში, დასაყრდენად კი ISFED ჟურნალისტების მიერ ცალმხრივად გაკეთებულ განცხადებებს იყენებს.³⁷

18. ვახო სანაიაზე თავდასხმის ფაქტი

ჟურნალისტ ვახო სანაიას საქმესთან მიმართებით (ჟურნალისტზე თავდასხმა მოხდა 2021 წლის 25 თებერვალს) ანგარიშში ნათქვამია, რომ სასამართლომ თავდასხმის ფაქტის მიმართ „რბილი დამოკიდებულება“ გამოიჩინა. ამასთანავე, საგულისხმოა, რომ ანგარიშში არ არსებობს კრიტიკული შეფასება უშუალოდ დამნაშავეთა ქმედების კვალიფიკაციის თაობაზე,

³³ იქვე, გვ. 14.

³⁴ ბრძანების ფოტო ხელმისაწვდომია:

<https://www.radiotavisupleba.ge/a/31403258.html>

³⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=zD1rEngiAUM>

³⁶ ირაკლი აბსანძის პოსტი ფეისბუქზე თინათინ ბერძენიშვილის მიმართ:

<https://www.alia.ge/momkhseni-etheridan-thu-raki-gaqvs-thavs-nebas-adzlevs-thvalebze-avokado-daiphinos-irakli-absandze/>

³⁷ „სამართლიანი არჩევნების“ 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის მონიტორინგის I შუალედური ანგარიში, გვ. 15.

არამედ ანგარიშში უკმაყოფილება გამოთქმულია მხოლოდ სასჯელის არასაკმარის სიმკაცრესთან დაკავშირებით, კერძოდ, 6 თვის ვადით თავისუფლების აღკვეთასთან მიმართებით.

გამოსაყენებელი სისხლისსამართლებრივი სასჯელის სახე და სიმკაცრე, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით, მოსამართლის შესარჩევია. შესაბამისად, მსჯავრდებულებისთვის თავისუფლების აღკვეთის რა ვადა შეიძლება იქნეს მიჩნეული სამართლიანად ან უსამართლოდ, მოსამართლის მიერ შესაფასებელი საკითხია და ამაზე პოლიტიკური სპეკულაცია მიუღებელია. ამასთანავე, ისიც გასათვალისწინებელია, რომ სისხლის სამართლის მოცემულ საქმეში მონაწილე ერთ-ერთ ბრალდებულს დამატებითი სასჯელის სახით საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომა შეეფარდა, ერთ-ერთს კი – ჯარიმა 2500 ლარის ოდენობით. ზოგადად, საკითხავია, რამდენად არსებობს ურთიერთმიმართება სისხლის სამართლის ამ საქმესა და მუნიციპალიტეტის ორგანოთა არჩევნების წინასაარჩევნო გარემოს შორის.

III. დასკვნა

ISFED-ის მიერ გამოქვეყნებული 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების I შუალედური ანგარიშის ანალიზის შედეგად გამოიკვეთა, რომ ეს ანგარიში შეიცავს მთელ რიგ სახეცვლილ და მტკიცებულებების გარეშე არსებულ ინფორმაციას, ამასთანავე, ანგარიშში აღწერილი შემთხვევები მოკლებულია მტკიცებულებით გამყარებულ დასაბუთებას. საყურადღებოა ის გარემოებაც, რომ ანგარიშში აღწერილ ზოგ შემთხვევას საერთოდ არ აქვს კავშირი მუნიციპალიტეტის ორგანოთა 2021 წლის არჩევნებთან, თუმცა ის მაინც მოხვდა წინასაარჩევნო პერიოდის ანგარიშში.

რიგ შემთხვევებში იკვეთება გარკვეულწილად ტენდენციური მიდგომა, ასახულია კონკრეტული მხარის ცალმხრივი პოზიცია და არ არის მოყვანილი მეორე მხარის განმარტებები (მაგალითად ირაკლი აბსანძის გათავისუფლების შესახებ და სხვა). მონიტორინგის ანგარიში ავტორისთვის სასურველი აზრის ფორმირებას შესაძლოა ემსახურობდეს.

ანგარიში სუსტად პასუხობს ობიექტურობის სტანდარტს. თვალშისაცემია ასევე არასაჭირო და დაუსაბუთებელი მონაცემებისა და რიცხვების ანგარიშში გამოყენება, რაც აჩენს განცდას, რომ მიზანია ზოგადი სურათის უფრო მძიმედ წარმოჩენა.

**Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021
Local Self-Government Elections by ISFED**

Analysis

I. Introduction

On 1 September 2021, the International Society for Fair Elections and Democracy (hereinafter referred to as ISFED) presented to the public its 1st Interim Report on the Monitoring of the Pre-Election Period of the 2021 Municipal Elections. The report consists of six chapters and covers the period from 3 August 2021 to 30 August 2021, as well as certain other issues, the development of which began before 3 August and proceeded during the monitoring period, or which became known during the monitoring period.

According to the ISFED report, “the main areas of observation of the pre-election period include the following issues: The activities of the Election Administration; the public meetings and political activities of election subjects; instances of pressure/threats or alleged dismissals on political grounds; alleged instances of voter bribery; instances of the use of administrative resources; monitoring of the social media.”¹

The purpose of this document is to check facts and present them to the public in a correct manner.

II. General Overview and Assessments

ISFED indicated public information requested from administrative institutions, information received from election subjects, media outlets, nongovernmental organizations, and information acquired as a result of social media monitoring as the sources of the information obtained during the monitoring process.²

The report also stated that “each fact obtained [by ISFED] is verified with direct eyewitnesses and the parties involved in the case.”³ However, the report listed a number of unverified cases.⁴

1. The report stated that citizen Vazha Kovzadze in Baghdati⁵ was confirmed to have contracted COVID-19, as a result of which he closed his store. On the next day, Kovzadze’s mother opened the store, prompting a police response. She was asked to close the store due to the owner’s infection. It only became possible to open the store after three days, once disinfection had taken place. The author of the report linked this case to obstruction on political grounds and cited only the statement of the chief of staff of the For Georgia party, according to whose assessment the Kovzadzes’ store was closed because they are supporters of the For Georgia party.

¹ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.36, available at: <https://drive.google.com/file/d/1VCsYbSeCN8nnpnMbRO3sygzWl6BwwtnSK/view>

² Ibid., pp.36-37

³ Ibid., p.37

⁴ For example: One-sided information about two journalists leaving Rustavi 2 on the grounds of interference in editorial independence (p.15); Solely one-sided assessments of alleged instances of dismissal on political grounds, pressure, and obstruction (p.20: cases of Dusheti, Rustavi, and Sachkhere; p.21: cases of Poti and Batumi; p.24: the case of Kvareli; p.35: the case of alleged threats against a teacher; and others).

⁵ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.23

Assessment:

This information from the report is based solely on the statement of the representative of a specific political party. Neither the position of the store owner, nor the evidence that the person really is a supporter of the party For Georgia was presented in the report.

2. The report noted the case of damage to the façade of the Zugdidi office of the Droa party, stating that this is not the first case related to the office of the Droa party.

Assessment:

The report stated that the aforementioned fact is not the first such case involving the office of the Droa party. Correspondingly, it is implied that at least one other comparable case thereof has been identified. However, the report did not mention a second case of a similar nature. Therefore, referring to a single instance of an occurrence as a “trend” in the report cannot constitute a convincing assessment.

3. The use of terms that are used to convey unsubstantiated cases in an assertive tone is noticeable in the report; moreover, even contradictory terms were often used.

4. The first paragraph of the report states that ISFED “is providing assistance to the individuals who have been victims of human rights violations on political grounds during the current election period.” Additionally, the authors of the report state, in an assertive tone, that there exist “victims” of political harassment. At the same time, ISFED uses the word “presumably” in the titles of the relevant subsections (e.g., in the titles of subsections 4.2, 4.3, 4.6, and 4.10) that deal with dismissals, forced resignations, pressure, threats, and other similar issues on political grounds. Furthermore, while discussing specific cases, they themselves note that the organization is still defending the interests of specific individuals in the courts and other authorized institutions.”⁶

Assessment:

The organization that should be evaluating the pre-election process in an objective and impartial manner may, in fact, be a stakeholder to a certain extent, as it represents specific individuals in the relevant institutions. This, in turn, may raise additional questions with regard to the partiality of the report.

Talking about allegations of pressure, threats, and dismissals in an assertive tone before the said allegations have been confirmed by the relevant institutions is inappropriate and does not serve the discussion of the process in legal terms.

5. The following definition given in the report is also noticeable with reference to terms and assessments: “Fifty-five percent of the members of the district commission were elected with a low quorum.”⁷

Assessment:

⁶ Ibid., p.18

⁷ Ibid., p.3

This entry leaves the impression of being biased and can be assessed as an attempt to discredit the process of staffing the Election Commissions; namely, each member of the Election Commissions was elected in accordance with the rules established by the legislation of Georgia, with the appropriate quorum. Therefore, raising questions with regard to the quorum, as established by law, is completely incomprehensible. Consequently, such a definition is subjective and may serve to foster distrust in the composition of Election Commissions, given that the relevant amendments to the Election Code of Georgia were adopted by consensus among political parties at the time.

6. Video Recording of Vote Counting (Item 1.3 of the Report). Quote from the report: “According to the information disseminated by the CEC, the up to 3,700 video cameras that are to be used for video recording were handed over to the Election Administration by the Georgian Dream. Some of them will be used to film the recount procedure. According to ISFED, the already blurred line between the state and the ruling party is further distorted by such actions.”⁸

Assessment:

The video recording of the vote counting process will increase the transparency of the election process and preclude any speculation. The handing over of video cameras to the CEC by the Georgian Dream serves a common goal – to improve the election environment and increase confidence in the elections – which is in the interest of all election subjects and voters and does not belong to the goals of any political party. Additionally, it is worth noting that the issue of the handing over of video cameras was agreed with opposition parties during the discussion of electoral reform. At the same time, it should also be noted that the Georgian Dream handed over the video cameras to the CEC on the basis of a loan agreement. ISFED itself stressed the importance of video recording, while simultaneously trying to find an object for criticism in this process, which may reflect its subjective attitude, rather than an objective assessment of the significance of the issue.

7. Quote from the report: “ISFED believes that the audio and video recording of vote counting is a step forward, which should be aimed at increasing the transparency of the electoral process, as well as increasing confidence in the Election Administration. However, it would have been important for the Election Administration to have offered a mechanism through which it would have been possible to post the audio and video recordings of the vote counting process in a shorter period of time, upon the completion of the process rather than after five days.”⁹

Assessment:

According to the CEC, video recording will be carried out in the polling stations where the number of voters exceeds 300. There are 3,198 such polling stations. Accordingly, uploading the audio and video recordings of the vote counting process in 3,198 polling stations requires the appropriate material and human resources of the CEC Election IT Department. In this context, and in accordance with Article 10 of Resolution #55/2021 of the CEC,¹⁰ video recordings must be uploaded to the Internet no later than on

⁸ Ibid., p.7

⁹ Ibid., p.8

¹⁰ CEC Resolution #55/2021: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5246199?publication=0>

10:00 a.m. on the fifth day after Election Day. Correspondingly, five days is the maximum period, which does not preclude the availability of the video recordings at an earlier time.

8. Quote from the report: “The content of Article 12 of the CEC Resolution #55/2021 is problematic. The parties involved in the election process are deprived of the opportunity to access the audio and video recordings of the vote count until they are uploaded to the Internet by the Election Administration. Given the limited time available for election disputes, five days may be too late as it may be necessary to study and present the video recordings as evidence during the consideration of a complaint.”¹¹

Assessment:

Article 13 of the CEC Resolution #55/2021¹² answers this remark in full. According to this article, the complainant may request any specific 10-minute segment by indicating a specific time and violation. The complainant will be given the opportunity to participate in the examination of the video recording only during the review of the complaint in the District Election Commission and the hearing of the dispute in court. Accordingly, the author of the complaint pertaining to the vote counting process has the opportunity to view a specific section of the video recording prior to it being uploaded to the Internet, and he/she retains the right submit the segment of the video recording depicting a specific alleged violation as evidence.

9. Staffing of District Election Commissions (Item 1.5 of the Report). Quote from the report: “In several cases, the affiliation/connection of individuals selected as professional members with the ruling party through their own and/or their family members’ current or recent activities has been identified. It should be noted that two of the members elected to the District Election Commission were subject to disciplinary action in the 2020 parliamentary elections.”¹³

Assessment:

Footnote 23 of the report, which discussed the alleged link between members of the Election Commission and the ruling party, did not specify what kind of link ISFED referred to. The footnote generally referred to the identification of 29 persons, without any corroboration, and listed several municipalities.

As regards the two persons indicated in the report, focusing on the two members (out of the 218 members elected in the District Election Commissions) that were subject to disciplinary action prior to their election as members of the current Commission (during the 2020 parliamentary elections) serves to aggravate the overall picture and constitutes an attempt to discredit the process of staffing the district polling stations. In addition, it should be noted that according to the Election Code of Georgia, the imposition of disciplinary liability in the past can only become an impediment to the election of a person as a member of the District Election Commission if the person has been dismissed from a position in the Election Administration of Georgia by the Election Commission or a court for violating

¹¹ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.8

¹² CEC Resolution #55/2021: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5246199?publication=0>

¹³ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.10

Georgian election law, or if he/she has been declared an administrative offender by a court for violating the election legislation of Georgia.¹⁴

10. Quote from the report: “The live broadcast of the interview process by the CEC deserves a positive assessment. This decision facilitated the transparent conduct of the interview process; however, at the same time, candidates were given the opportunity to keep tabs on the questions asked during the interviews of their competitors and to prepare the relevant answers in advance. Additionally, some of the candidates refused to have their interviews broadcast, as a result of which the candidates found themselves in unequal conditions.”¹⁵

Assessment:

Given that, according to the CEC, 180 of the 311 candidates consented to being interviewed, it would have been impossible to conduct simultaneous interviews with all 180 candidates.¹⁶ Therefore, the interview process could not have proceeded in any other manner. ISFED does not deny the importance of transparency in its report; however, it still criticizes the process without suggesting an alternative mechanism. As regards the broadcasting of the interviews, it should be noted that the candidates themselves chose and decided whether or not the interview would be public. Therefore, it is unclear on what grounds ISFED is talking about the creation of unequal conditions among the candidates.

11. Staffing of Precinct Election Commissions (Item 1.6 of the Report) Quote from the report: “Some members of Precinct Election Commissions selected by District Election Commissions are affiliated with the ruling party through their current or recent activities.”¹⁷

Assessment:

The CEC issued a public response to ISFED with regard to this issue, clarifying that out of the 29,086 members elected to Precinct Election Commissions for the 2021 municipal elections, only 4,732 individuals represented various election subjects in 2013-2020, of which only 1,831 were representatives of the Georgian Dream, while the remaining 2,901 individuals were representatives of other election subjects.¹⁸ This too shows that ISFED, without naming specific facts and statistics, assesses the connection of a “certain part” of the members of Precinct Election Commissions with the ruling party, in a general and unsubstantiated manner. Conveying information in such a generalized form and expressing unfounded and unsubstantiated doubts and mistrust about the composition of the Election Commissions constitutes yet another indication of the bias of the report’s author.

¹⁴ Subparagraphs B and C of Paragraph 17 of Article 20 of the Election Code of Georgia.

¹⁵ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.9

¹⁶ CEC press release, dated 22.08.2021: https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKbLOKV_c4K3ZwUCKmBIOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

¹⁷ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.10

¹⁸ CEC press release, dated 22.08.2021: https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsebis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKbLOKV_c4K3ZwUCKmBIOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

12. Quote from the report: “161 persons elected to the position of member of the Precinct Election Commission were subject to disciplinary action during the 2020 parliamentary elections.”¹⁹

Assessment:

In 2021, 29,312 vacancies were announced. Correspondingly, the 161 persons who had been subject to disciplinary action accounted for 0.54% of the total number of vacancies. The fact that ISFED brought up these data was assessed by the CEC as an attempt to discredit the entire election process.²⁰

The report also stated that members of the District Election Commission had prepared in advance or dictated the list of candidates that they were to support, although the report did not mention any facts that would confirm this allegation.

13. Quote from the report: “The applications of the candidates in the District Election Commission were uniform, presumably compiled by one person.”²¹

Assessment:

With regard to this issue, the CEC clarified that it had developed the recommended application form for the contestants in order to simplify the procedures.²² Therefore, the view whereby the uniformity of the statements indicates any irregularities or undermines the election process in any way is absolutely illogical.

14. Quote from the report: “In most cases, members of the District Election Commission appointed by the United National Movement, European Georgia, and Lelo did not participate in the process of voting for Precinct Election Commission candidates.”²³

Assessment:

It is noteworthy that ISFED says nothing about these actions of the said opposition parties, while unilaterally calling on the ruling party to “conduct a more transparent election campaign.”²⁴ Such one-sidedness further reinforces doubts concerning the bias of the report.

¹⁹ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.10

²⁰ CEC press release, dated 22.08.2021: https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKblOKV_c4K3ZwUCKmBIOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

²¹ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.11

²² Information published on the official website of the CEC, available at: https://cesko.ge/geo/list/show/124563-samartliani-archevnebis-ISFED-shefasebebshi-shesadzloa-saarchevno-protsis-araargumentirebuli-diskreditatsia-ikvetebodes-?fbclid=IwAR0m8ZKusWKblOKV_c4K3ZwUCKmBIOfobUJSMwsRDp-xBnbDr0VCjGYpBMw

²³ ISFED’s 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.11

²⁴ Ibid., p.18

15. The CEC Advisory Group (Item 1.7 of the Report). On 8 August, ISFED and Transparency International left the Advisory Group, citing an amendment to CEC Resolution #44/2021²⁵ as the reason. The said amendment concerned the introduction of addenda to the rules governing the selection of the members of the Advisory Group by election observer organizations on the basis of mutual consent. According to ISFED, the said amendment raised questions about the selection of individuals whose impartiality and objectivity with regard to the processes could not be ensured. ISFED also cited the impossibility of selecting qualified and trustworthy individuals as members of the Advisory Group, as well as the low reputation of the other organizations, as another reason for leaving the Advisory Group.²⁶

Assessment:

In this case as well, ISFED tries to create a preconceived notion among the public, without any corroboration or specific examples, according to which the reputation of the other members of the Advisory Group is uncertain and unreliable. Attempting to discredit other peer organizations and talking about their questionable reputation is not in line with ethical standards. At the same time, it should be noted that in 2020, ISFED itself made such a grievous error in counting the results of the 2020 parliamentary elections that it really did not have a positive impact on their reputation.

Amendments to CEC Resolution #44/2021 affected Subparagraphs B and C of Paragraph 3 of Article 3, as well as Article 7.²⁷ In reality, the rule of consensual selection by observer organizations of members of the Advisory Group remained in force, with the addition of the following stipulation to the above-mentioned norms of the CEC resolution: If the observer organizations fail to select a candidate for membership in the Advisory Group on the basis of mutual consent, then the member of the Advisory Group shall be selected by the CEC, by at least two thirds of its total composition. Correspondingly, this amendment to the resolution only serves to provide a way out of a situation whereby a consensus cannot be reached between the observer organizations. In addition, it should be noted that the condition of support from two thirds of the full composition of the CEC constitutes a high quorum.

In addition, ISFED cited non-transparent sources of funding for other organizations as the reason for leaving the Advisory Group. However, nothing more specific can be found in the report with regard to this issue, and the doubts are characterized by only superficial and unsubstantiated assessments.²⁸

²⁵ Resolution #45/2021 of the Central Election Commission:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5238238?publication=0>

²⁶ ISFED statement on leaving the Advisory Group, 08.08.2021: <https://isfed.ge/geo/gantskhadebebi/tsekos-sakonsultatsio-djgufis-dakompleqtebis-protsess-ori-arasamtavrobo-organizatsia-tovebs>

²⁷ CEC Resolution #44/2021: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5226832?publication=0>

²⁸ Transparency International and ISFED Leave the Process of Staffing the CEC Advisory Group: <https://isfed.ge/geo/gantskhadebebi/tsekos-sakonsultatsio-djgufis-dakompleqtebis-protsess-ori-arasamtavrobo-organizatsia-tovebs>

16. Quote from the report: The analysis of the authority of the Advisory Group does not allow us to say that the Group's activities will be effective in solving the problems that arise during the self-government elections."²⁹

Assessment:

Contradictory views are expressed in ISFED statements. On the one hand, ISFED stated in a press release on 6 August 2021 that the composition of the organizations invited to select the members of the Advisory Group and the decision-making procedure cannot ensure the proper functioning of the group; on the other hand, the present report states that "it is important that the Group's activities influence the fair resolution of issues raised during election disputes."³⁰ It was known to ISFED that the Advisory Group's activities would be of a solely recommendatory nature even prior to its participation in the Advisory Group; however, this did not prevent ISFED from agreeing to be invited to the Advisory Group. As regards the impact of the Advisory Group on election disputes and problematic issues, it is unclear why ISFED refused to participate in the group and why it turned down the opportunity to provide assessments regarding controversial issues – even if they would have been non-binding and of a recommendatory nature – as well as the opportunity to provide a differing opinion, if necessary.

It is also unclear on what grounds ISFED expressed doubts concerning the reputation, experience, and credibility of the current members of the Advisory Group. ISFED has no solid arguments in this regard and cites the fact that these individuals are unknown to the public as the only reason. The report does not specify which survey or measurement was used to measure the recognizability of the members of the Advisory Group. At the same time, certain questions may exist regarding ISFED itself as a result of the grave and serious mistake made during the 2020 parliamentary elections.

17. The Dismissal of Irakli Absandze and the Departure of Certain Television Presenters from the Channel.

The dismissal of Irakli Absandze from the Public Broadcaster has been assessed as a decision based on political grounds.³¹

This assessment in the report is accompanied by a comment by Irakli Absandze himself, as well as a statement based on allegations voiced by the Coalition for Media Advocacy, according to which "the dismissal of Irakli Absandze leaves the impression that the journalist's recent statements that were critical the authorities and the leadership of the television station were the real reason for this."³² Providing the comments of only one side indicates a subjective position, which leaves the impression of partiality.

²⁹ ISFED's 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.12

³⁰ Ibid., p.12

³¹ ISFED's 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.14

³² Ibid., p.14

In reality, in contrast to the aforementioned, there exists a publicly accessible order to dismiss Irakli Absandze by the director general of the Public Broadcaster.³³ This order specifically indicates the legal and ethical norms that the journalist violated with his behavior. Namely, the order of the director general of the Public Broadcaster states that Absandze violated: Article 16 of the Public Broadcaster's Labor Regulations; Paragraphs 7 and 8 of Article 29 of the Code of Conduct for Broadcasters of the Public Broadcaster, approved by Resolution #2 of the Georgian National Communications Commission on 12 March 2009; Paragraph 1 of Article 30 of the Code of Conduct for Broadcasters; Articles 22.1, 22.6, and 22.7 of the Code of Conduct of the Public Broadcaster; Rules 7, 10, 14, and 15 of the rules governing the use of the social media.

The video depicting how he insulted a police officer is publicly available.³⁴ Prior to that, on 11 July 2021, Irakli Absandze made a post on Facebook in which he insulted the director of the First Channel.³⁵

ISFED justified the departure of certain television presenters from the channel by referring to an altered editorial policy and the criticism of the authorities. However, the report does not explain what kind of changes have been made to the editorial policy of the said television channels, while ISFED uses the unilateral statements made by journalists as the basis.³⁶

18. The Attack on Vakho Sanaia

With regard to the case of journalist Vakho Sanaia (the journalist was attacked on 25 February 2021), the report states that the court demonstrated a "mild attitude" toward the attack. Furthermore, it is noteworthy that the report does not provide a critical assessment of the subsumption of the perpetrators' actions themselves. Instead, the report expresses dissatisfaction solely with regard to the insufficient severity of the sentence – namely, regarding imprisonment for a term of six months.

According to the Criminal Code of Georgia, the type and severity of criminal punishment to be applied is at the discretion of the judge. Correspondingly, what term of imprisonment may be considered fair or unfair is a matter to be considered by the judge, and political speculation on this topic is unacceptable. Additionally, it should also be noted that one of the defendants in the given criminal case was sentenced to community service as an additional form of punishment, while another was fined 2,500 GEL. In general, the question is whether there is any interrelationship between this criminal case and the pre-election environment of the municipal elections.

III. Conclusion

The analysis of the 1st Interim Report on the 2021 Local Self-Government Elections published by ISFED reveals that the report contains a significant amount of altered and unsubstantiated information, and that the cases described in the report lack corroborating evidence. It is also noteworthy that some of the

³³ A photo of the order is available at: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31403258.html>

³⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=zD1rEngiAUM>

³⁵ Irakli Absandze's post on Facebook post about Tinatin Berdzenishvili: <https://www.alia.ge/momkhseni-etheridan-thu-raki-gagvs-thavs-nebas-adzlevs-thvalebze-avokado-daiphinos-irakli-absandze/>

³⁶ ISFED's 1st Interim Report on the Monitoring of the Official Pre-Election Period of the 2021 Local Self-Government Elections, p.15

cases described in the report have no connection with the 2021 municipal elections, though they were nonetheless included in the pre-election report.

An approach that is biased to a certain extent is revealed in a number of cases – the report reflects a one-sided position, and the other side of the story is not provided (e.g., concerning the dismissal of Irakli Absandze, etc.). The monitoring report may serve the formation of the opinion desired by the author.

The report is weak in terms of meeting the minimum standard of objectivity. It is also impossible to overlook the use of unnecessary and unsubstantiated data and numbers in the report in order to portray the overall picture in a harsher light.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“-ს
„დარღვევები და მათზე რეაგირება –
ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები 2021“
(განახლებადი ცნობები, ბოლო განახლება – 10 სექტემბერი 2021)

ანალიზი

„ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო“

I. შესავალი

2021 წლის 31 აგვისტოს „საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველომ“ დაიწყო 2021 წლის მუნიციპალურ ორგანოთა არჩევნების წინასაარჩევნო პერიოდში გამოვლენილი დარღვევების შესახებ ცნობების გამოქვეყნება. გამოქვეყნებული ცნობები ეხება 2021 წლის 1 ივნისიდან გამოვლენილ სავარაუდო დარღვევებსა და პრობლემურ საკითხებს.¹ ამჟამად, 10 სექტემბრის მდგომარეობით, „საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ აღნიშნული ანგარიში 31 სავარაუდო დარღვევის ფაქტს მოიცავს. როგორც ორგანიზაცია აღნიშნავს, ეს ცნობები რეგულარულად განახლებადია და მომავალშიც განაგრძობენ მსგავსი ცნობების გამოქვეყნებას. ცნობებს თან ახლავს სამართლებრივი კვალიფიკაცია და რეკომენდაციები იმის შესახებ, თუ რა რეაგირება უნდა მოჰყვეს კონკრეტულ სავარაუდო დარღვევას.

ამ დოკუმენტის, რომელიც შედგენილია პარტია „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოს“ ანალიტიკური ჯგუფის მიერ, მიზანია გამოქვეყნებული ცნობების ანალიზი, რაც მოიცავს უზუსტობების, დაუსაბუთებელი სავარაუდო დარღვევების გამოაშკარავებასა და მათ ობიექტურ, რეალურ ფაქტებზე დაფუძნებულ შეფასებას.

II. ზოგადი მიმოხილვა

საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს მიერ გამოქვეყნებული ცნობების სათაურიდან გამომდინარე, რომელსაც „დარღვევები და მათზე რეაგირება“ ჰქვია, ჩნდება მოლოდინი, რომ გამოქვეყნებული ყველა ფაქტი უნდა წარმოადგენდეს სავარაუდო დარღვევას. გამჭვირვალობის მიერ საზოგადოებისთვის მიწოდებული ინფორმაციის გაცნობისა და მისი ანალიზის შედეგად სრულად საპირისპირო სურათი იკვეთება. მთელ რიგ შემთხვევებში გამჭვირვალობას მოყვანილი აქვს ფაქტები, სადაც არცერთი პირდაპირი მინიშნება არ არის სავარაუდო დარღვევაზე, მეტიც, არათუ არგუმენტირებულ მსჯელობას ვერ ვხვდებით, არამედ კონკრეტული სამართლებრივი ნორმაც კი არ არის მითითებული სავარაუდო დარღვევის მტკიცების გასამყარებლად.

საერთაშორისო გამჭვირვალობა-საქართველოს ცნობები უმეტეს შემთხვევაში არ მიუთითებს კონკრეტულ წყაროებზე, თუ რაზე დაყრდნობით შეჰყავთ კონკრეტული ფაქტი სავარაუდო დარღვევათა ნუსხაში. წყაროს მიუთითებლობა ტოვებს შესაძლებლობას გამოქვეყნებულ ცნობათა შედგენის მიმართ შემცირებული ნდობისა და შესაძლო ტენდენციურობასთან დაკავშირებით. ამას გარდა, დასტურდება გადაუმოწმებელი ცნობების სავარაუდო დარღვევებად მოხსენიება, რასაც შემდგომში საჯაროდ გაეცა პასუხი პოლიტიკური პარტია „ქართული ოცნების“ წევრების ბრიფინგებითა თუ ამავე პარტიის კომუნიკაციების

¹ საერთაშორისო გამჭვირვალობა - განახლებადი ცნობები: საარჩევნო დარღვევები და მათზე რეაგირება, ბოლო განახლება: 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebe-saarchevno-dargvevebi-da-matze-reagireba-0>

დეპარტამენტის მიერ. მსგავსი უხეში შეცდომები აჩენს ეჭვს ორგანიზაციის შესაძლო მიკერძოებულ დამოკიდებულებაზე კონკრეტული პოლიტიკური სუბიექტების მიმართ.

საყურადღებოა „საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ პოზიცია იმ თვალსაზრისითაც, რომ ის სასამართლოსა და სხვა უფლებამოსილ ორგანოებში სავარაუდო დარღვევების ფაქტებზე იცავს კონკრეტულ პირთა ინტერესებს. შესაბამისად, ეს ორგანიზაცია ეწევა კონკრეტულ პირთა ადვოკატირებას და გააჩნია კონკრეტული ინტერესები, კერძოდ, არის მხარე. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ორგანიზაცია ვერ იქნება ობიექტური ფაქტების შეფასებასა და ზუსტი და სანდო მონაცემების გამოქვეყნებაში, რასაც ადასტურებს ცნობებში მხოლოდ ცალმხრივი პოზიციების წარმოდგენა.

ზოგიერთი გამოქვეყნებული ცნობა თარიღდება წინასაარჩევნო კამპანიის დაწყებამდე პერიოდით. რიგ შემთხვევებში, დასახელებული შემთხვევები არათუ დარღვევას წარმოადგენს, არამედ ცალსახად აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობის დისკრედიტაციისკენ არის მიმართული.

გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ გამოქვეყნებული სავარაუდო დარღვევების არცერთი ფაქტი არ არის მოყვანილი, რომელიც აღწერდა რომელიმე ოპოზიციური პოლიტიკური პარტიისა თუ პოლიტიკური სუბიექტის თუნდაც ერთ სავარაუდო დარღვევას.

III. საერთაშორისო გამჭვირვალობის მიერ გამოქვეყნებული ცალკეული ცნობების შეფასება

- **ციტატა ცნობებიდან:** „8 სექტემბერს თბილისის მერმა, კახა კალაძემ საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობები კიდეც 55 ოჯახს გადასცა. საცხოვრებელი ფართები სიმბოლურ ფასად, ერთ ლარად სამგორის რაიონში მცხოვრებ ოჯახებს დაუკანონდათ.

ჯანსაღი და კონკურენტული საარჩევნო გარემოსთვის ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე მსგავსი ტიპის ახალი სახელმწიფო პროგრამების ინიცირება არ მოხდეს, რადგან ამით სახელისუფლო კანდიდატი/პარტია გადასახადის გადამხდელების ხარჯზე სერიოზულ უპირატესობას იღებს. შესაბამისად, ეს გადაწყვეტილებები საარჩევნოდ მოტივირებულ საბიუჯეტო ხარჯვად შეიძლება შეფასდეს“.²

შეფასება:

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველო“ ცდილობს გარკვეული გავლენა მოახდინოს საზოგადოების განწყობებზე, როდესაც უთითებს, რომ მნიშვნელოვანია, არჩევნებამდე ცოტა ხნით ადრე არ მოხდეს მსგავსი პროგრამების „ინიცირება“. სინამდვილეში, საუბარია თბილისის მერიის მიერ ბოლო 4 წლის განმავლობაში მიმდინარე პროგრამაზე. აღნიშნული პროგრამით ოჯახებს უკანონდებათ წლების მანძილზე მათ მფლობელობაში არსებული

² საერთაშორისო გამჭვირვალობა - განახლებადი ცნობები: საარჩევნო დარღვევები და მათზე რეაგირება, ბოლო განახლება: 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-i-cnobe-i-saarchevno-dargvevebi-da-matze-reagireba-0>

ფართები. პოლიტიკური პარტია „ქართული ოცნების“ კომუნიკაციების დეპარტამენტმა ფეისბუქ გვერდზე უკვე უპასუხა საერთაშორისო გამჭვირვალობას, სადაც ნათქვამია, რომ, მეტიც, ეს პროგრამა კახა კალაძის 2017 წლის წინასაარჩევნო დაპირება იყო.³ ამის მიუხედავად, ორგანიზაციამ არ ამოიღო დასახელებული ფაქტი შუალედური ანგარიშიდან. აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო გამჭვირვალობა არ უთითებს არცერთ მუხლს, თუ რა სამართლებრივი ნორმა დაირღვა ამ კონკრეტულ შემთხვევაში.

ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს საარჩევნო კოდექსი კონკრეტული პროექტების/პროგრამების განხორციელებასა და სოციალური გასაცემლების (პენსია, სოციალური დახმარება, შემწეობა და სხვა) ოდენობების გაზრდას/შეღავათების დაწესებას წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდში (არჩევნებამდე 2-თვიან პერიოდში) კრძალავს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს არჩევნებამდე არაუგვიანეს 60 დღისა გათვალისწინებული არ ყოფილა საქართველოს კანონმდებლობით, შესაბამისი ბიუჯეტის სათანადო პროგრამული კოდით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ან/და ამ ასიგნებებიდან გამოყოფილი სახსრებით.⁴

➤ **ციტატა ცნობებიდან:** „16 აგვისტოს ოზურგეთის მერობის კანდიდატმა ავთანდილ თალაკვაძემ შეხვედრა გამართა სამედიცინო სფეროს წარმომადგენლებთან“.⁵

შეფასება:

აღნიშნულ ფაქტს ბრიფინგზე გამოეხმაურა პარტია „ქართული ოცნების“ წევრი, გივი მიქანაძე, სადაც მან აღნიშნა, რომ ავთანდილ თალაკვაძე შეხვდა კერძო სამედიცინო დაწესებულების პერსონალს. ამასთანავე, მიქანაძემ აღნიშნა, რომ ადგილობრივი სადამკვირვებლო ორგანიზაციები დაბალი სტანდარტით აფასებენ არჩევნებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ფაქტებსა თუ მოვლენებს.⁶ საერთაშორისო გამჭვირვალობის მოსაზრებით, დაირღვა საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტი, რაც კრძალავს საჯარო მოხელეთა სამსახურებრივი ნიშნით შეკრებას წინასაარჩევნო პერიოდში. აღნიშნულთან დაკავშირებით ორგანიზაციამ საჩივრით მიმართა ოზურგეთის საოლქო საარჩევნო კომისიას. საოლქო საარჩევნო კომისიამ არ დააკმაყოფილა საერთაშორისო გამჭვირვალობის საჩივარი იმ მიზეზით, რომ შეხვედრას მხოლოდ შ.პ.ს. „ავერსი-ფარმასა“ და

³ პოლიტიკური პარტია „ქართული ოცნების“ კომუნიკაციების დეპარტამენტის ფეისბუქ პოსტი 2021 წლის 10 სექტემბერს, ხელმისაწვდომია:

<https://www.facebook.com/SinamdvireshiGD/posts/143795774610893>

⁴ იხ. საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 49-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები.

⁵ საერთაშორისო გამჭვირვალობა - განახლებადი ცნობები: საარჩევნო დარღვევები და მათზე რეაგირება, ბოლო განახლება: 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebe-saarchevno-dargvebebi-da-matze-reagireba-0>

⁶ ბრიფინგი პარტიაში „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო“, 23 აგვისტო 2021, ხელმისაწვდომია: <https://www.facebook.com/GeorgianDreamOfficial/videos/177083467851545/>

შ.პ.ს. „ბიომედიკალ გეორგიას“ სამედიცინო პერსონალი ესწრებოდა.⁷ შესაბამისად, ადგილი არ ჰქონია საჯარო მოსამსახურეთა სამსახურებრივი ნიშნით შეკრებასა და, აქედან გამომდინარე, საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის დარღვევას.

აღნიშნული საკითხი, საერთაშორისო გამჭვირვალობამ გაასაჩივრა სასამართლოში, რომელმაც ძალაში დატოვა საოლქო საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილება და ვერ დაადგინა საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის დარღვევა.

- **ციტატა ცნობებიდან:** „პოლიტიკურმა პარტიამ „საქართველოსთვის“ სადამკვირვებლო ორგანიზაციებს და სახალხო დამცველს რამდენჯერმე მიაწოდა ინფორმაცია პარტიის მხარდამჭერებზე განხორციელებული სხვადასხვა სახის ზეწოლის სავარაუდო ფაქტების შესახებ. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ სწავლობს ამ შემთხვევებს“.⁸

შეფასება:

მოცემულ ციტატას თან სდევს 9 სავარაუდო პოლიტიკური ნიშნით გათავისუფლების ფაქტი. ამათგან არცერთ ფაქტთან მიმართებით არ არის მითითებული წყარო ან შესაბამისი სქოლიო. ფაქტები ეფუძნება მხოლოდ სავარაუდო გათავისუფლებულ პირთა მოსაზრებებსა და მონათხრობს, რომელიც გამოქვეყნებულ ცნობებში არ დასტურდება არცერთი მტკიცებულებით. ამგვარი შემთხვევა არის გორის თეატრის დირექტორის „სამომავლო“ (როგორც საერთაშორისო გამჭვირვალობა ვარაუდობს) გათავისუფლების შესახებ აღწერილი ფაქტი. გორის თეატრის მოქმედ დირექტორ გივი წვერავას 2021 წლის სექტემბერში ეწურება 4-წლიანი უფლებამოსილების ვადა. კულტურის სამინისტროს პოზიციიდან ნათლად ჩანს, რომ გივი წვერევას ამ პოსტზე ხელახლა დანიშვნა არ შედის სამინისტროს სამომავლო გეგმებში. აღნიშნული გამყარებულია იმ არგუმენტით, რომ თეატრში არ შეინიშნება ხელშესახები განვითარება ადმინისტრაციულ-ორგანიზაციული და ფინანსური კუთხით.⁹ ამასთანავე, თეატრის ხელმძღვანელის დანიშვნა კულტურის მინისტრის დისკრეციული უფლებამოსილებაა და გაუგებარია, თუ რატომ ცდილობს საერთაშორისო გამჭვირვალობა

⁷ N60 ოზურგეთის საოლქო საარჩევნო კომისიის პასუხი საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს №71/2021 საჩივარზე, 28 აგვისტო 2021, ხელმისაწვდომია:

<https://sachivrebiapi.cec.gov.ge/api/file/DownloadFile?id=f3719859-85c7-4e68-a884-d227f8d59e14>

⁸ საერთაშორისო გამჭვირვალობა - განახლებადი ცნობები: საარჩევნო დარღვევები და მათზე რეაგირება, ბოლო განახლება: 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-i-cnobe-i-saarchevno-dargvevebi-da-matze-reagireba-0>

⁹ საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა მინისტრის მოადგილის, იოსებ ბაღათურიას წერილი სსიპ გორის გიორგი ერისთავის სახელობის პროფესიული სახელმწიფო თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელს, დავით ჩხარტიშვილს, 3 სექტემბერი 2021, ხელმისაწვდომია:

https://scontent.ftbs3-2.fna.fbcdn.net/v/t1.157529/241659496_1396368957427339_1544658432892557536_n.jpg?nc_cat=102&ccb=1-5&nc_sid=ae9488&nc_ohc=giFAuIXYcQkAX_zYwD&nc_ht=scontent.ftbs32.fna&oh=666592d7fe09377610f4e75006a04474&oe=61600C7F

სავარაუდო დარღვევად მოიხსენიოს ისეთი ფაქტი, სადაც ერთ სამართლებრივ ნორმასაც კი ვერ უთითებს, რომელიც შესაძლოა დარღვეულიყო.

- **ციტატა ცნობებიდან:** „31 აგვისტოს პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა განაცხადა, რომ 500-მდე სამხედრო მოსამსახურის ოჯახს გადაეცემა საცხოვრებელი ბინა.

30 აგვისტოს პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა განაცხადა, რომ 300-მდე დევნილ ოჯახს მათ სარგებლობაში არსებული ფართი სიმბოლურ ფასად გადაეცემა.

ჯანსაღი და კონკურენტული საარჩევნო გარემოსთვის ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე მსგავსი ტიპის ახალი სახელმწიფო პროგრამების ინიცირება არ მოხდეს, რადგან ამით სახელისუფლო კანდიდატი/პარტია გადასახადის გადამხდელების ხარჯზე სერიოზულ უპირატესობას იღებს. შესაბამისად, ეს გადაწყვეტილებები საარჩევნოდ მოტივირებულ საბიუჯეტო ხარჯვად შეიძლება შეფასდეს“.

შეფასება:

„საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ მიერ ამ ფაქტების სავარაუდო დარღვევათა ნუსხაში შეტანა შესაძლოა საზოგადოების შეცდომაში შეყვანას ემსახურებოდეს. ამასთანავე, ორგანიზაციის დასაბუთება არის სუსტი და უარგუმენტო. პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ აღნიშნული პროგრამა დაიწყო ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის დაწყებამდე, კერძოდ, 2021 წლის 3 აგვისტომდე. ამასთანავე, საყურადღებოა საერთაშორისო გამჭვირვალობის მცდარი ინფორმაცია, თითქოს ეს სახელმწიფო პროგრამები ახალია და მათი ინიცირება ახლა მოხდა, რაც მათი შეფასებით არაჯანსაღ და არაკონკურენტულ საარჩევნო გარემოს ქმნის. პრემიერ-მინისტრის განცხადებით, თავდაცვის ძალების მოსამსახურეებისთვის ბინების გადაცემის უზრუნველყოფა სახელმწიფო მიერ 2007 წელს აღებული ვალდებულებიდან გამომდინარეობს, ხოლო რეალურად გადაცემის პროცესი 2013 წელს დაიწყო. შესაბამისად, ამჟამად ხორციელდება პროექტის არა ინიცირება, არამედ 14 წლის წინ დაწყებული ვალდებულების ეტაპობრივად შესრულება. აღნიშნულ ციტატაში კიდევ ერთი ხაზგასასმელი გარემოება იჩენს თავს, კერძოდ, როდესაც გამჭვირვალობა სახელმწიფო პროგრამათა განხორციელებას სახელისუფლებო პარტიისადმი/კანდიდატისადმი უპირატესობის მიღების საფრთხედ მიიჩნევს. საქართველოს პრემიერ-მინისტრი არის აღმასრულებელი ხელისუფლების მეთაური, რომელიც უფლებამოსილებას განსაზღვრულ ვადებსა და ფარგლებში ახორციელებს. შესაბამისად, სახელმწიფო პროგრამათა და სახელმწიფოს მიერ ხალხის წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულება მთავრობის მეთაურის არა უფლებამოსილება, არამედ ვალდებულებაა. ამრიგად, გაუგებარია, თუ სად იკვეთება პარტიული ქმედება მაშინ, როცა პრემიერ-მინისტრი მთავრობის მეთაურის რანგში მოქმედებს. საერთაშორისო გამჭვირვალობის მოსაზრებით, მთავრობამ არ უნდა განახორციელოს არცერთი დაწყებული პროგრამა თუ პროექტი არჩევნების პერიოდში, რაც გაუგებარია და მოკლებულია სამართლებრივ საფუძველს.

ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ არ დარღვეულა საარჩევნო კოდექსის არცერთი ნორმა არცერთ იმ შემთხვევაში, როდესაც წინასაარჩევნო კამპანიის დასაწყისის ოფიციალურ თარიღამდე მთავრობამ დააინიცირა ან ინიციატივის სახით გააჟღერა გარკვეული პროგრამები. ამ გარემოებას საერთოდ არ აღნიშნავს ორგანიზაცია და არსად უთითებს, რომ ამგვარი ინიციატივები ან ახალი პროგრამები კანონის დარღვევა არ არის, რაც გარკვეულ კითხვებს ბადებს.

ანალოგიურ ფაქტს ვაწყდებით ორგანიზაციის მიერ მოყვანილ ციტატაში, როდესაც მათ სავარაუდოდ დარღვევად მოიხსენიეს თბილისის მოქმედი მერის მიერ გლდანის რაიონში მცხოვრები 36 ოჯახისთვის საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობების გადაცემა.¹⁰ საერთაშორისო გამჭვირვალობამ ეს პროგრამაც – „ახალ პროგრამად“ მოიხსენია, რაც არ შეესაბამება სინამდვილეს. ეს პროგრამა წლებია მიმდინარეობს.¹¹ კახა კალაძე არის მოქმედი მერი და იგი მის უფლებამოსილების ვადის ამოწურვამდე ახორციელებს კანონიერ საქმიანობას. სწორედ ამით აიხსნება, რომ საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველომ როგორც წინა ფაქტთან, ისე ამ ფაქტთან მიმდმართებით ვერ მოიყვანა რომელიმე სამართლებრივი ნორმა, რომელიც შეიძლება, რომ დარღვეულიყო.

➤ **ციტატა ცნობებიდან:** „11 ივნისს პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა თანამდებობიდან გაათავისუფლა საქპატენტის თავმჯდომარე მინდია დავითაძე. დავითაძის განცხადებით, მისი გათავისუფლების მიზეზი ის იყო, რომ იგი ოპოზიციაში მყოფი ყოფილი პრემიერ-მინისტრის გიორგი გახარიას მიერ იყო თანამდებობაზე დანიშნული. დავითაძე ამჟამად პარტია „საქართველოსთვის“ ერთ-ერთი ლიდერია.

მინდია დავითაძის შრომით უფლებებს სასამართლოში „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ იცავს, ვინაიდან, მიგვიჩნია, რომ მისი გათავისუფლების ბრძანება დაუსაბუთებელია“.

შეფასება:

საერთაშორისო გამჭვირვალობის ამ ციტატაში მკაფიოდ ჩანს, რომ აღნიშნული ინფორმაცია არის ზედაპირული და მხოლოდ ერთი წინადადებით მოიცავს ერთი მხარის პოზიციას. ორგანიზაციას არ აქვს მოყვანილი მეორე მხარის პოზიცია, არ უთითებს, თუ რაზე დაყრდნობით მოხდა დავითაძის გათავისუფლება ან რა არგუმენტები არსებობს მეორე მხარეს. მეორე მხარის პოზიციის დასახელებისგან საერთაშორისო გამჭვირვალობის მიერ თავის შეკავება შესაძლოა მარტივად ასახსნელი იყოს, რადგან „საერთაშორისო გამჭვირვალობა“ ამ

¹⁰ საერთაშორისო გამჭვირვალობა - განახლებადი ცნობები: საარჩევნო დარღვევები და მათზე რეაგირება, ბოლო განახლება: 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-i-cnobe-i-saarchevno-dargvevebi-da-matze-reagireba-0>

¹¹ თბილისის მერმა გლდანის რაიონში მცხოვრებ 36 ოჯახს საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობები გადასცა, საზოგადოებრივი მაუწყებელი, 11 აგვისტო 2021, ხელმისაწვდომია: <https://1tv.ge/news/tbilisi-merma-gl-danis-raionshi-mckhovreb-36-ojakhs-sakutrebis-damadasturebeli-mowmobebi-gadasca/>

შემთხვევაში თავად არის მხარე, იცავს რა დავითაძის ინტერესებს სასამართლოში. ამიტომ ამ და სხვა ყველა იმ შემთხვევაში, როდესაც საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველო ეწევა კონკრეტულ პირთა ადვოკატირებას, ჩნდება ცდუნება, რომ ფაქტები და ინფორმაცია და გარკვეულწილად ტენდენციური და დაფუძნებული შეიძლება იყოს.

IV. დასკვნა

საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს მიერ გამოქვეყნებული ცნობები, რომლებიც 2021 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებამდე გამოვლენილ სავარაუდო დარღვევებს აღწერს, ხასიათდება გარკვეული ტენდენციურობითა და ატარებს მიკერძოებულ ხასიათს. საერთაშორისო გამჭვირვალობა უმეტეს შემთხვევებში ფაქტებს ზედაპირულად და მშრალად აფასებს და ვერ პასუხობს დასაბუთებულობის სტანდარტს. ამასთანავე, ორგანიზაცია თითქმის არცერთ შემთხვევაში არ ასახელებს რომელიმე სავარაუდოდ დარღვეულ სამართლებრივ ნორმას. გამოქვეყნებული ყველა ცნობა ეფუძნება ცალმხრივ პოზიციებს. ამასთან, ორგანიზაცია უმრავლეს შემთხვევაში იცავს კონკრეტულ პირთა ინტერესებს სასამართლოსა და სხვა უფლებამოსილ ორგანოებში, რაც გამორიცხავს მის ობიექტურ დამოკიდებულებას ჭეშმარიტების დადგენის პროცესში და მის სუბიექტურ ინტერესებს ააშკარავებს.

**Transparency International Georgia –
Violations and Responses – Local Self-Government Elections 2021
(Live blog, last updated on 10 September 2021)**

Analysis

Contents

I. Introduction	3
II. General Overview	3
III. The Assessment of Individual Reports Published by Transparency International.....	4
IV. Conclusion.....	7

I. Introduction

On 31 August 2021, Transparency International Georgia began to publish a blog concerning the irregularities identified in the pre-election period of the 2021 municipal elections. The published reports concern alleged violations and problematic issues identified after 1 June 2021.¹ Currently, as of 10 September, the said report by Transparency International covers 31 alleged violations. The organization notes that this information is regularly updated and that they will continue to publish similar reports in the future. The reports are accompanied by legal classification and recommendations on what response should follow each alleged violation.

This document aims to analyze the published reports. This includes the exposure of inaccuracies and unsubstantiated alleged violations, as well as the provision of their assessment on the basis of real and objective facts.

II. General Overview

Given the headline of the blog published by Transparency International Georgia, which is entitled “Violations and Responses,” there is an expectation that all of the published facts must constitute alleged violations. The perusal and analysis of the information provided by Transparency International to the public paints a picture that is completely opposite. In a whole number of cases, Transparency International cites facts without any direct references to alleged violations; moreover, not only do we find no sound reasoning – we even find that no specific legal norms have been cited to substantiate the alleged violations.

In most cases, the reports published by Transparency International Georgia do not indicate specific sources that served as the basis for the inclusion of specific facts in the list of alleged violations. The lack of indicated sources leaves an impression regarding diminished trust and possible bias demonstrated during the compilation of the published reports. In addition, it has been confirmed that unverified reports have been referred to as alleged violations, and this has been addressed at briefings by members of the Georgian Dream party or the Communications Department of the said party. Such grave mistakes raise doubts concerning the organization’s possible biased attitude toward specific political entities.

Transparency International’s position is also noteworthy in the sense that it represents the interests of specific individuals in cases of alleged violations in the courts and other authorized institutions. Correspondingly, this organization is defending the interests of specific individuals, and has specific interests itself – i.e., it is a stakeholder. Considering the aforementioned, it is easy to say that the organization cannot be objective in terms of assessing facts and publishing accurate and reliable data, as evidenced by the presentation of solely one-sided positions in the reports.

Some of the published reports date back to the period before the start of the election campaign. In a number of cases, not only do the mentioned cases not constitute violations, but they are also clearly aimed at discrediting the activities of the executive authorities.

It should also be noted that none of the alleged violations published by Transparency International include even a single alleged violation committed by any opposition political party or political entity.

¹ Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021
<https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebadi-cnobe-bi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>

III. The Assessment of Individual Reports Published by Transparency International

- **Quote from the blog:** “On September 8, Tbilisi Mayor Kakha Kaladze handed over ownership certificates to another 55 families. Housing was legalized for families living in Samgori district at a symbolic price of GEL 1.

It is very important for a healthy and competitive electoral environment to refrain from initiating such new state programs shortly before the elections, as this would give the ruling candidate / party a serious advantage at the expense of taxpayers. Consequently, these decisions can be assessed as electorally motivated public spending.”²

Assessment:

Transparency International Georgia is attempting to exert a certain influence on public attitudes when it points out that it is important not to “initiate” such programs shortly before the elections. In reality, we are talking about a program that has been implemented by the Tbilisi City Hall for the last five years. Under the said program, families have been granted the legal ownership of the residential spaces that they have owned for years. The Communications Department of the Georgian Dream political party has already responded to Transparency International on Facebook, stating that this program was Kakha Kaladze’s pre-election promise as early as in 2017.³ Despite this, the organization has not removed the said fact from its interim report. It should be noted that Transparency International has not indicated any article of any legal norm that may have been violated in this particular case.

Additionally, it should be noted that the Election Code of Georgia prohibits the implementation of specific projects/programs and the increase of welfare benefits (pensions, hardship allowances, allowances etc.) or the issuance of benefits during the pre-election campaign period (two months prior to the elections) only if they were not provided for by the legislation of Georgia no later than 60 days before the elections within the allocations provided for by the respective program code of the respective budget and/or by the funds from such allocations.⁴

- **Quote from the blog:** “On August 16, the Georgian Dream Ozurgeti mayoral candidate Avtandil Talakvadze held a meeting with representatives of the medical sector.”⁵

Assessment:

Georgian Dream Member Givi Mikanadze responded to the said fact at a briefing, where he noted that Avtandil Talakvadze had met with the staff of a private medical institution. Furthermore, Mikanadze noted that local observer organizations are assessing various facts and events related to the elections

² Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021
<https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>

³ Facebook post by the Communications Department of the Georgian Dream party, 10 September 2021. Available at: <https://www.facebook.com/SinamdvlshiGD/posts/143795774610893>

⁴ See Paragraphs 3 and 4 of Article 49 of the Election Code of Georgia.

⁵ Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021
<https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>

with a low standard.⁶ According to Transparency International, Subparagraph D of Paragraph 1 of Article 48 of the Election Code of Georgia, which prohibits the gathering of public servants on the basis of their employment during the pre-election period, was violated. The organization filed a complaint with the Ozurgeti District Election Commission with regard to the aforementioned. The District Election Commission did not satisfy the complaint filed by Transparency International on the grounds that the meeting was attended by the medical staff of Aversi-Pharma Ltd. And Biomedical Georgia Ltd.⁷ Consequently, the gathering of public servants on the basis of their employment had not taken place and therefore, the said paragraph of Article 48 had not been violated.

Transparency International appealed the given issue in court, which upheld the decision of the District Election Commission and failed to identify a violation of Article 48 of the Election Code.

- **Quote from the blog:** “The political party “For Georgia” has repeatedly informed the observer organizations and the Public Defender of Georgia about the alleged facts of various pressures on the party's supporters. Transparency International Georgia is studying these cases.”⁸

Assessment:

The above-mentioned quote was accompanied by nine alleged instances of dismissal on political grounds. None of the mentioned instances featured cited sources or respective footnotes. The allegations are based only on the opinions and narratives of the allegedly dismissed persons, which is not corroborated by any evidence in the published reports. Such is also the case of the “future” (as Transparency International suggests) dismissal of the director of the Gori Theater. Givi Tsverava, the current director of the Gori Theater, will reach the end of his four-year term in September 2021. It is clear from the position of the Ministry of Culture that the future plans of the Ministry do not include the reappointment of Givi Tsverava to this position. This is supported by the argument that no tangible administrative, organizational, or financial development is evident in the theater.⁹ Furthermore, the appointment of the director of the theater takes place at the discretion of the minister of culture, therefore it is unclear why Transparency International is trying to label as an alleged violation a fact regarding which it cannot point out a single legislative norm that may have been violated.

⁶ Briefing at the Georgian Dream – Democratic Georgia party, 23 August 2021. Available at:

<https://www.facebook.com/GeorgianDreamOfficial/videos/177083467851545/>

⁷ The response of the Ozurgeti District Election Commission #60 to Transparency International Georgia regarding Complaint #71/2021, 28 August 2021. Available at:

<https://sachivrebiapi.cec.gov.ge/api/file/DownloadFile?id=f3719859-85c7-4e68-a884-d227f8d59e14>

⁸ Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021

<https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>

⁹ Letter from Ioseb Baghaturia, deputy minister of culture, sports, and youth affairs of Georgia to Davit Chkhartishvili, artistic director of LEPL Gori Giorgi Eristavi State Drama Theater, 3 September 2021. Available at:

<https://scontent.ftbs3->

2.fna.fbcdn.net/v/t1.157529/241659496_1396368957427339_1544658432892557536_n.jpg?_nc_cat=102&ccb=1-5&_nc_sid=ae9488&_nc_ohc=giFAuIXYcQkAX_zYwD&_nc_ht=scontent.ftbs32.fna&oh=666592d7fe09377610f4e75006a04474&oe=61600C7F

- **Quote from the blog:** “On August 31, Prime Minister Irakli Gharibashvili announced that a family of 500 servicemen will be provided with housing.

On August 30, Prime Minister Irakli Gharibashvili announced that up to 300 IDP families would be given the space at their disposal at a symbolic price.

It is very important for a healthy and competitive electoral environment to refrain from initiating such new state programs shortly before the elections, as this would give the ruling candidate / party a serious advantage at the expense of taxpayers. Consequently, these decisions can be assessed as electorally-motivated public spending.”

Assessment:

The inclusion of these facts in the list of alleged violations by Transparency International may serve to mislead the public. Additionally, the rationale provided by the organization is weak and unsubstantiated. First of all, it should be noted that the said program started before the start of the official pre-election period, i.e., before 3 August 2021. Furthermore, the erroneous information provided by Transparency International, suggesting that these state programs are new and that they were initiated only now (which, in their estimation, creates an unhealthy and non-competitive electoral environment) is also noteworthy. According to the Prime Minister, the provision of apartments to servicemen of the Defense Forces stems from the commitment made by the state in 2007, while the actual process of ownership transfer began in 2013. Consequently, the process that is underway constitutes the implementation of a commitment that was started 14 years ago and is taking place in stages, rather than the initiation of the project. Furthermore, another circumstance worth highlighting is revealed in this quote – namely, the fact that according to Transparency International, the ruling party/candidate might gain an advantage from the implementation of state programs. The Prime Minister of Georgia is the head of the executive branch of government who exercises his powers within the defined terms and limits. Consequently, the implementation of state programs and the fulfilment of obligations to the state and the people is not merely within his authority – it is, in fact, his obligation. Therefore, it is unclear what exactly constitutes action for party purposes when the Prime Minister is acting as head of government. According to Transparency International, the government should not implement any ongoing programs or projects during the election period, which is incomprehensible and devoid of legal basis.

Furthermore, it should be noted that none of the norms of the Election Code were violated in cases when the government initiated or announced certain programs prior to the official start date of the election campaign. The organization did not mention this circumstance at all; it did not indicate anywhere that such initiatives or new programs do not constitute a violation of the law, which raises certain questions.

We encountered a comparable fact in the organization’s quote when it referred to the issuance of ownership certificates by the incumbent mayor of Tbilisi to 36 families living in Gldani District as an alleged violation.¹⁰ Transparency International referred to this program as a “new program” as well,

¹⁰ Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021
<https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>

which is inconsistent with the truth. This program has been underway for years.¹¹ Kakha Kaladze is the incumbent mayor, and he is carrying out his lawful activities until the end of his term. Precisely this explains why Transparency International Georgia failed to cite any legal norms that may have been violated in relation to the previous fact as well as this one.

- **Quote from the blog:** “On June 11, Prime Minister Irakli Gharibashvili dismissed Mindia Davitadze, the Chairman of Sakpatenti (National Intellectual Property Center of Georgia). According to Davitadze, the reason for his dismissal was that he had been appointed to the post by former Prime Minister Giorgi Gakharia. Davitadze is currently one of the leaders of the party For Georgia.

Transparency International Georgia is defending Mindia Davitadze's labor rights in court, as we believe that his dismissal order is unjustified.”

Assessment:

This quote by Transparency International clearly shows that the aforementioned information is superficial and presents the position of only one side in a single sentence. The organization does not present the position of the other side – it does not point out the basis on which Davitadze was dismissed, or what arguments exist on the other side. Transparency International’s unwillingness to present the position of the other side may be easy to explain as in this case, Transparency itself is a stakeholder, defending Davitadze’s interests in court. Therefore, in this and all other cases where Transparency International Georgia is representing specific individuals in court, there is a temptation for the presented facts and information to be somewhat biased and based on subjective interests.

IV. Conclusion

The reports published by Transparency International Georgia, which describe the alleged violations uncovered in the run-up to the 2021 local self-government elections, are characterized by a certain partiality and are of a biased nature. In most cases, Transparency International assessed the facts in a dry and superficial manner, failing to meet the minimum standard of substantiation. Furthermore, the organization almost always failed to indicate any legal norms that may have been violated. All of the published reports are based on one-sided positions, which raises questions concerning the organization’s impartiality. In addition, in most cases, the organization is protecting the interests of specific individuals in courts and other authorized institutions, which precludes an objective attitude in the process of establishing the truth, while also shedding light on its subjective interests.

Transparency International claims that it promised the public to publish verified information in the future as well.¹²

¹¹ Tbilisi Mayor Presents 36 Families Living in Gldani District with Property Ownership Certificates, Public Broadcaster, 11 August 2021. Available at: <https://1tv.ge/news/tbilisimerma-gldanis-raionshi-mckhovreb-36-ojakh-sakutrebis-damadasturebeli-mowmobebi-gadasca/>

¹² Transparency International Georgia – Live Blog: Violations and Responses, last updated on 10.09.2021 <https://transparency.ge/ge/blog/ganaxlebad-cnobebi-saarchevno-dargvevebi-damatze-reagireba-0>